

SVENSK NUMISMATISK TIDSKRIFT

SVERIGE 15:—
NORGE 15:—
DANMARK 15:—

OKTOBER 7 · 91

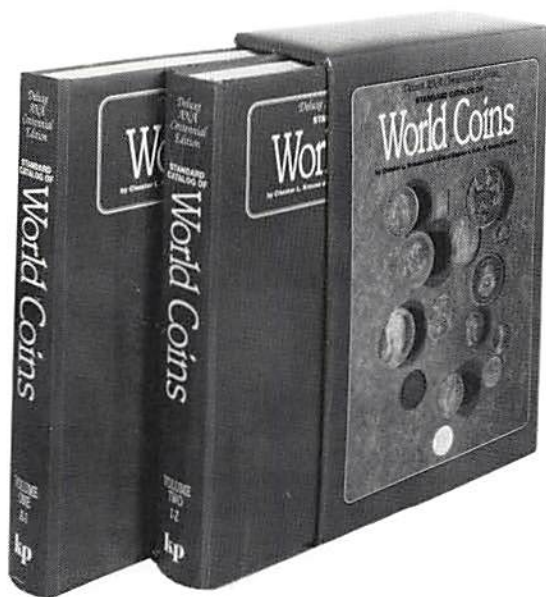
Medalj över Johan Gabriel Stenbock. Nr 98 (s 164) i SNF:s auktionskatalog. Se sidorna 159–185.

AUKTIONSNUMMER

Svenska mynt i Litauen	sid 148
Jouko Voionmaa 1912 – 1991	sid 154
Mynt från "Titanic"	sid 155
SNF:s höstauktion	sid 159

LYXUTGÅVAN AV
WORLD COINS

I NY
UPPLAGA

Det största standardverk som någonsin producerats, över 3.000 sidor, innehållande uppgifter om 200.000 mynt med värderingar i fyra kvalitetsgrader och upplagesiffror, metallinnehåll, vikter m. m.

Nu även med en utökad del om provmynt, patterns, historiska polletter m. m.

Två biblioteksinbundna volymer i kassett för Kr. 1.100:–.

B. AHLSTRÖM MYNTHANDEL AB

Kungsgatan 28 – 30

Box 7662 • 103 94 STOCKHOLM

Tel: 08-10 10 10 • Fax: 08-11 30 75

SVENSKA
NUMISMATISKA FÖRENINGENS
TIDSKRIFT

Föreningen:

Sandhamnsgatan 50 A, nb
115 28 Stockholm
Tel 08-667 55 98
(onsdag - torsdag kl 10.00 - 13.00)

Svensk Numismatisk Tidskrift:

Box 5405
114 84 Stockholm
Postgiro 15 00 07-3
Bankgiro 219-0502
Svenska Handelsbanken
SNT utkommer under
första veckan i
februari - maj,
september - december
Prenumeration: helår 100: -

ANSVARIG UTGIVARE

Ian Wiséhn

REDAKTION

Tel 08-783 94 00

Redaktör:

Monica Golabiewski Lannby

Manuskriptgranskare:

Lars O Lagerqvist

Annonser:

Kjell Holmberg

Tel 0292-303 45

(kvällstid och helger)

Annonspriser:

2 sidor (mittupplag)	2 000: -
2:a omslagssidan	1 450: -
omslagets 4:e sida	1 800: -
1/1 sida (151×214 mm)	1 200: -
2/3 sida (99×214 mm)	850: -
1/2 sida (151×105 mm)	650: -
1/3 sida (47×214 mm)	450: -
1/4 sida (72×105 mm)	350: -
1/6 sida (47×105 mm)	250: -
1/12 sida (47×50 mm)	150: -

Sista materialdag:

Den 1:a i månaden

före utgivning

Heloriginalt manus och

gärna skiss.

Sändes till SNT, adress enl ovan.

Annonser som ej är förenliga
med SNF:s, FIDEM:s och
AINP:s etik kommer att avbötjas

Tryck:

Masterprint Sätteri & Tryckeri AB
ISSN 0283-071X

Höstprogrammet 1991

Om ej annat anges, hålls mötena kl 18.30 på Sandhamnsgatan 50 A (Föreningens nya lokaler, tag buss nr 41 till Rökubbsgatan eller T-bana till Gärdet).

- Oktober 3 Medtag nyförvärvade föremål för diskussion eller något Du vill berätta om. Kaffe serveras. Nya böcker visas.
- Oktober 17 "Mynt och medaljer av ädel metall från svenska gruvor." Harald Nilsson kåserar med bilder.
- Oktober 29 Auktion i Historiska museets hörsal, Storgatan 41, Stockholm. Visning 16.45 - 18.00, auktionen börjar 18.10.
- November 19 Professor Brita Malmer berättar om 990-talet i svensk mynthistoria.
- December 11 Den sedvanliga julfesten med lotteri och frågesport.

En ny höst har börjat och redaktionen har glädjande nog fått in många nya bidrag från medlemmarna. Vissa artiklar blir liggande, men hav förtröstan, förr eller senare blir de publicerade. Vi försöker göra varje nummer så aktuellt och omväxlande som det går med utgångspunkt från det material vi har. Därför vill vi gärna ha ännu fler bidrag, små som stora, att välja mellan!

Vänliga hösthälsningar
Redaktionen

Från läsekretsen

s 186

Recensioner

s 186 - 187

Föreningar och auktioner

s 188 - 189

SNF:s kansli

har postadress:
Sandhamnsgatan 50 A nb
115 28 Stockholm.

Telefontid onsdag och torsdag 10-13,
tel 08-667 55 98.

Besökstid 10.30 - 13.00 onsd och torsd.
OBS! Ändrade dagar.

Semesterstängt:

midsommar - 1 sept samt jul- och
nyårshelgerna.

10-kronorsmyntet

utkommer i slutet av oktober (sägs
det).

Myntet kommer att ingå i det årsset
som kan beställas av SNF-medlem-
mar.

Utflykten

till Falun inställdes p.g av för få an-
mälningar.

Adressändring?

Använd postens
adressändringsblankett,
som Du sänder till:

Svenska
Numismatiska Föreningen
Sandhamnsgatan 50 A
115 28 STOCKHOLM

Fynden av svenska mynt i Litauen

Av Mikas Balčius och Eugenijus Ivanauskas

Länderna Sverige och Litauen hade efter Livlands undergång kommit i omedelbar beröring med varandra. Till Sverige hade den nordliga, till Litauen den sydliga delen av landet anknutits. Sedan Sigismund Vasa valts till republiken Polens härskare och Litauens (ärfstige) furste, blev Sveriges och Litauens intressen ännu mer sammanflätade och tidvis motsatta. Konflikter löstes fortlöpande med vapnets hjälp. Det oaktag hade båda länderna utvecklat framgångsrika handelsförbindelser. Därom vittnar myntfynd på såväl Sveriges som Litauens territorier.

De första svenska mynten har hittats i Litauen som ströfynd från slutet av 1500-talet till 1620-talet. Det är i de flesta fall silvermynt med en diameter på 20–22 mm, som kunde motsvara en groschen fram till 1623 och därefter en "halbzweier." Bland dem överväger Johan III:s ören och Gustav II Adolfs dito från 1620–1626. Utöver denna nominal förekommer också Johan III:s i Reval präglade schilling. En enda fyrk är hittad i Šventoji. Den är tydligen ett undantag, som återspeglar direkta kontakter mellan hamnstäderna kring Östersjön.

Det är klarlagt, att skattfynden från de tre första årtiondena av 1600-talet inte innehåller några svenska mynt. Detta förhållande förklaras med deras bristande popularitet. Öresmynten var svåra att skilja från halvörena; deras förhållande till de inhemska mynten var obekant. Man strävde efter att bli av med de svenska mynten genom att de kastades bort, lades i gravar. Detta visas av det förhållandevis höga antalet lösfunna och i gravar påträffade svenska, enstaka mynt och deras goda kondition.

Blott ett Gustav-Adolf-öre har hittats i det till 1640-talet daterade skattfyndet i Geguzinė. Likadant var det i Preussen, Kurland och Livland. De på gravfältet i Selpils (Kurland) i grav nr 89 upptäckta öresmynten från 1622–1624 pekar på möjligheten av att en svensk krigare gravsatts där.

De från år 1624 präglade kopparmynten har hittats i Lettland och Estland. I Litauens museer och i privatinsamlingar förekommer några dylika mynt, men deras fyndort är okänd.

Sådan olik territoriell fördelning av svenska koppar- och silvermynt kunde vittna om anpassningstendenser till marknaden. Om importen av svenska mynt till Litauen kan följande konstateras.

Under kriget 1600–1611, 1617–1618 och 1621–1622 hade den svenska hären marscherat genom den helt oförsvarade, republiken underställda provinsen Livland och Kurland. Under kriget 1625–1629 hade den trängt in i republikens länder, Kurland och Preussen och besatt kuststäderna. Genom de svenska krigarna och okkupanterna hade öresmynten nått grannarna, senare handelspartner i inlandet. Denna process skulle ha upphört 1628 efter grundandet av det svenska myntverket i Elbing (Elblag).

I den av Sverige besatta delen av Lettland (Livland) och i Estland var man med hänsyn till dessa områdens nära anknytning till huvudstaden angelägen om att försöka använda kopparmynt.

Uppgifter om penningmarknaden i Livland och dess grannar under 1630–1650-talen lämnas oss av de till 1650-talet daterade skattfynden. I dessa förekommer till och från Kristinas silverören, slagna i Stockholm och Reval. De kommer via Livland.

I skattfyndet i Altoniškiiai och som ströfynd i Alsėdžiai och Šventoji har dessutom Kristinas kopparören hittats. De har också påträffats i Preussen i Königsberg (nu Kaliningrad) och Nida (nu i Litauen). I samlingar förekommer även fyrkar, de flesta från okänd fyndplats. Det fanns fram till 1659 ingen efterfrågan på dessa mynt på Preussens och Kurlands penningmarknader. De bör ha kommit dit på en annan väg än silvermynten.

Det 1655 utbrutna kriget mellan Sverige och republiken Polen hade öppnat en ny etapp i de fiendliga kontakterna. Kriget var till en början framgångsrikt för Karl X Gustav. En del av Litauen besattes av den svenska hären. Litauens medelklass hade den 20 oktober 1655 slutit ett fredsfördrag med Sverige i Kėdainiai. Redan i slutet av april 1656 tvingades dock de svenska besättningstrupperna att lämna Litauen efter den litauiska befolkningens uppror. Vid detta tillfälle för-

lorades väl en del av de svenska soldaterna medförda kopparmynt. De andra mynten kunde vittna om direkta kontakter mellan svenska sjö- och köpmän och Litauens invånare eller deras förmedlare.

Bland besparingarna hos de under kriget 1700–1709 och pesten 1709–1711 fallna invånarna i Litauen och Lettland hittas Karl XI:s och Karl XII:s myntgrupper. Särskilt ofta förekommer ören och tvåören. Denna situation skall tolkas med hänsyn till penningmarknadens läge i Livland och Litauen. De med avbrott 1669 och 1700–1701 i Riga präglade halbzweier kunde inte på marknaden ersätta de redan avnötta halbzweier av olika härkomst från 1600-talets första hälft. Bristen på lokala mynt hävdes genom import. Importen av svenska mynt steg särskilt efter nedsättningen av finvikten år 1665. De överensstämde nästan helt med halbzweier. Tvåmark och fyramark ersatte med framgång nederländska sk silverdukater och Albertustalrar liksom deras delar, sedan deras införsel i Östersjöområdet från Nederländerna inställts på grund av krigsutbrottet.

Efter besättandet av hela Litauen strävde Karl XII efter att ännu mer underställa de befintliga och nu förvärvade besittningarna vid Östersjön den svenska centralförvaltningen i Stockholm. Metoderna härför hade angetts i fredsfördraget mellan Sverige och republiken 1705. Punkt 10 hade fastslagit monopolen för utrikeshandeln, punkt 4 det obligatoriska användandet av svenska mynt i Litauen.

En särskild plats i den angivna tidens fynd intager kopparplåtmynten. Enstaka har hittats i Nida och Vilnius. Deras väg till den lokala marknaden kan svårigen förklaras.

Under det nämnda kriget hade småmyntsmarknaden i Litauen, Kurland och Livland lidit betydligt. I det av Ryssland sedan 1710 erövrade Livland var ryska mynt svagt företrädda. Därför påkallades motsvarande införsel av svenska mynt. Läget representeras klart i det till 1730-talet daterade skattfyndet i Alančiai, som består av litauiska resp polska schillingar från Johan Kazimir och deras förfalskningar, av Rigas och Livlands schil-

1. 1/2 öre 1592. Kaunas. Foto (liksom 2 - 8): författarna
 2. 1 öre 1622. Kaunas.
 3. 1 öre 1627. Šventoji.
 4. 1 öre 1634. Tauragnai, Skala 1:1,25.

5. 1 öre 1646. Šventoji.
 6. 1/6 öre 1669. Šventoji.
 7. 1 öre 1716. Vilkijs.
 8. 1 öre 1724. Seredzius.

lingar och deras förfälskningar, av Peter I:s poluschki och svenska ören. Ofta hittas enstaka ören, som liknar lokala groschen eller ryska silverkopek. Dessutom fanns i Litauen ett utbrett bruk av femöresmynt, någorlunda överensstämmande med den lokala sechser; fyraöre förekom, de skiljdes på den lokala marknaden inte från femörena. Tioören förekom sällan.

Särskilt många femören har hittats tillsammans med tyska doppelgroschen i skattfynden från 1700-talets andra hälft. Då doppelgroschen säl-

lan förekommer i skattfynden i Sverige, Finland, Lettland och Estland, kan man förmoda, att en del av de svenska mynten kommit från Tyskland. De ovannämnda typerna av svenska mynt användes på den lokala marknaden till början av 1800-talet. I samlingarna förekommer koppar- och silvermynt från slutet på 1700-till början av 1800-talen. Detta torde visa på att förbindelserna mellan Sverige och Litauen fortsattes även efter republikens undergång.

(Översättning Nils-Uno Fornander)

Litteraturförteckning

1. Varnas A., Ivanauskas E Šapnagių (Akmenės raj.) XVI–XVII a. senkapiai. In: *Lietuvos TSR Mokslų akademijos darbai*. Serija A. 1987. Nr 3 (100). P. 24–40.
2. Radionovas A. 1987 m. Kaliningrade rastos monetos. In: *Aktualūs kultūros paminklų tyrinėjimų uždaviniai*. Vilnius 1988. P. 80–85.
3. Ceplite R. Laika no 1621 līdz 1701 gadam Rīga kalta siknauda un tas apgrozība. In: *Numismatika*. Rīga 1968. L. 152. Pelda K. Latvijas viduslaiku dzīvesvietās atrastās 13 gs. – 16 gs. pirmās puses monētas.

In: *Arheologija un etnografija*. 1978. T. XII. L. 129–138. Graudonis J. Turaidas pils pētījumi. In: *Materiāli par archeologu un etnografu 1982 un 1983 gada pētījumi rezultātiem*. Rīga 1985. L. 55–60. Ducmane K., Zobina V. Jaunākie monētu depozīti atradumi Latvija. In: *Materiāli par archeologu un etnografu 1984 un 1985 gada pētījumi rezultātiem*. Rīga 1986. L. 63–67.

4. Ebd.

5. Šnore E., Zarina V. *Sena Selpils*. Rīga 1980. L. 213.

6. Fengler X., Girou G., Unger V. *Slovarj numizmata*. Moskva 1982. S. 319.

7. Mikołajczyk A. *Obieg pieniędzy w Polsce środkowej w wiekach od XVI do XVIII*. Łódź 1980. S. 16. Tab. 6.

8. Dundulis B. *Švedu feudālų įsiveržimai į Lietuvą XVII–XVIII a.* Vilnius 1977.

9. Sarvas P. De finska myntskatterna från 1700-talet. In: *Nordisk Numismatisk Årsskrift*. Stockholm 1967. S. 23–147. Sarvas P. De svenska myntskatterna från 1700-talet. In: *Nordisk Numismatisk Årsskrift*. Stockholm 1967. S. 116–173.

Bilaga. Fynd av svenska mynt i Litauen

1:a gruppen: skattfynd

Alančiai, Bez. Panevėžys. 1723/1970
Karl X Gustav, 1 öre 1657; Karl XI, 1 öre 1692, 1696; Karl XII, 1 öre 1704, 1714, 1717; Fredrik I, 1 öre 1722

Sammlung von Mikas Balčiūnas
(nedan förkortat: MB)

Museum für Landeskunde Panevėžys
(nedan förkortat: MLKP)

Altoniškiiai, Bez. Kaunas. 1699/1954
Kristina, 1 öre, Datum unlesbar (Kupfer)
Vytautas-Didysis-Kriegsmuseum
(nedan förkortat: VDKM)

Avilčiai, Bez. Molėtai. 1668/1922
Karl XI, 1 öre 1667, 1668
M.-K.-Čiurlionis-Kunstmuseum
(nedan förkortat: ČKM)

Balninkai, Bez. Molėtai. 1654/1989
Kristina, 1 öre 1634
ČKM

Baubliai, Bez. Krėtinga. 1709/1937
Karl XI, 2 mark 1667
Museum für Landeskunde Krėtinga
(nedan förkortat: MLKK)

Brėvikiai, Bez. Telšiai. 1704/1982
Karl XI, 2 mark 1663, 1664, 1665, 1666, 1671
Museum "Alka" Telšiai
(nedan förkortat: MAT)

Gargždai, Bez. Klaipėda. 1742/1937
Karl XI, 5 öre 1690 (2), 1692, 1693, 1694; Karl XII, 5 öre 1699 (2), 1700 (3), 1702, 1714, 4 öre 1716 (2), 1718 (2); Fredrik I, 5 öre 1737, 1742

MLKK

Gaudikaičiai, Bez. Telšiai. 1701/1961
Karl XI, 1 öre 1668
MAT

Gegužinė, Bez. Jonava. 1643/1983
Gustav II Adolf, 1 öre 1626 Norrköping
Museum für Geschichte und Ethnografie Litauens (nedan förkortat: MGEL)

Girkantai, Bez. Šiauliai. 1755/1972
Karl XI, 5 öre 1691, 1692, 1693; Karl XII, 5 öre 1700 (2), 1705, 1706, 1711, 4 öre 1716, 1718; Fredrik I, 5 öre 1722, 1730, 1731, 1742

Museum "Aušra" Šiauliai
(nedan förkortat: MAŠ)

Graužai, Bez. Kėdainiai. 1722/1939
Fredrik I, 1 öre 172?

Museum für Landeskunde Kėdainiai

Jučaičiai, Bez. Klaipėda. (?) 1763/1959
Karl XI (?), 5 öre (?) (?)

Museum für Geschichte Kleinlitauens
(nedan förkortat: MGK)

Kašučiai, Bez. Kretinga. 1709/1970
Karl XI, 2 mark 1664, 1665, 1666, 1670, 1671 (2), 1682 (2), 1688, 1689 (2), 1693, 1694 (2), 1695, 1696

MLKK

Gouvernement Kaunas. 1634/1890
Kristina, 1 öre 1634
Pokrovskij F.V., Arheologischeskaja karta kovenskoj gubernii, Viljna 1899, S. 115

Kretinga. 1742/1956
Fredrik I, 5 öre 1742
MLKK

Labūnava, Bez. Kėdainiai. 1664/196?
Karl XI, 2 mark 1664
MLKP

SELINS MYNTHANDEL AB

Mynt sedlar medaljer
ordnar nålmarken

Öppettider
Vardagar 10.00 – 18.00
Lördagar 10.00 – 14.00
Regeringsgatan 6
111 53 Stockholm
Tel. 08-11 50 81

Leilėnai, Bez. Telšiai. 1715/1961
Karl XI, 5 öre 1690
MAŠ

Lukošaičiai, Bez. Šiauliai. 1723/1960
Karl XII, 4 öre 1717
MAŠ

Mitragalys, Bez. Rokiškis. (?) 1626/1962
Gustav II Adolf (?), 1 öre (?) (?)

Museum für Landeskunde Rokiškis
Vakarinės naujienos, Vilnius, 14.12.1962

Radviliškis I. 1658/1951
Kristina, 1 öre 1634
MGEL

Radviliškis II. 1699/1959
Karl XI, 2 mark 1694
MGEL

Ramygala, Bez. Panevėžys. 1750/1940
Karl XI, 4 öre 1674
ČKM

Romės Laukas, Bez. Šilalė. 1756/1965
Karl XI, 5 öre 1690, 1691 (3), 1693; Karl XII, 5 öre 1699, 1700, 1702, 1705 (2), 1708, 1711; Fredrik I, 10 öre 1741, 5 öre 1739, 1741, 1742 (2), 1745
MGEL

Šėta, Bez. Kėdainiai. 1693/1965
Karl XI, 5 öre 1694
VDKM

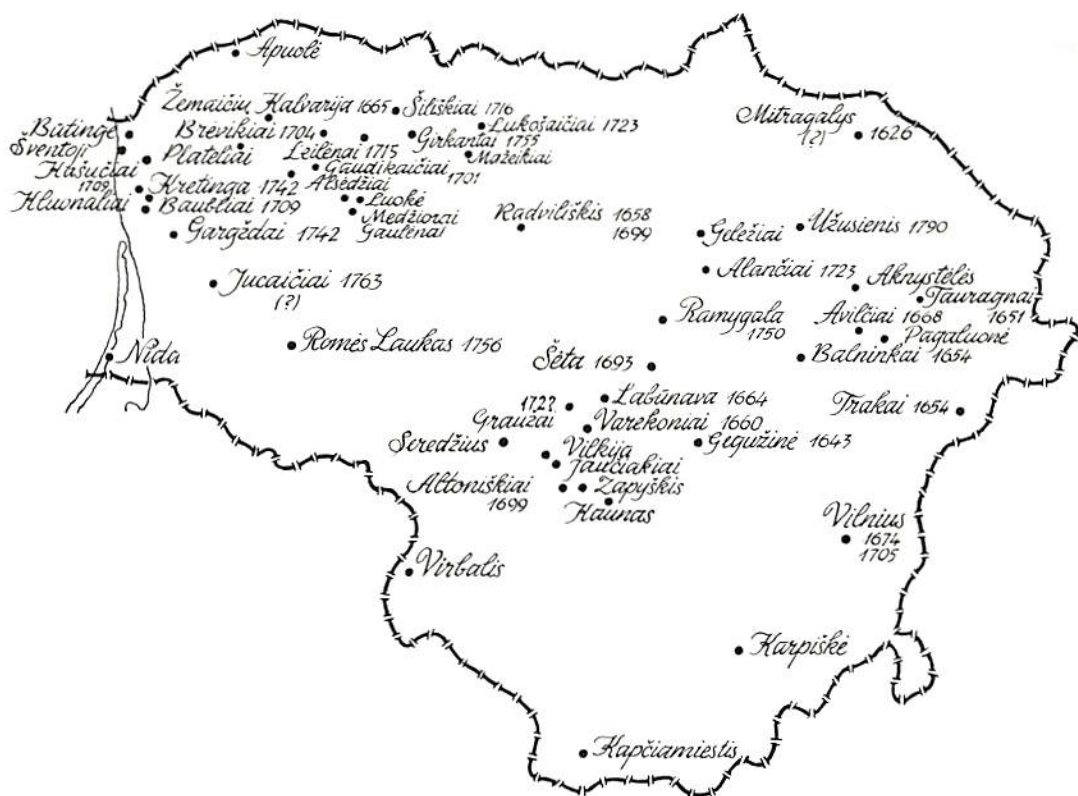
Kreis Šiauliai. 1699/1939
Kristina, 1 öre 1633, 1634 (2), 1636
ČKM

Šiliškiai, Bez. Akmenė. 1716/1965
Kristina, 1 öre 1634, 1637, 1653, 1649
Reval; Karl XI, 2 öre 1665, 1666 (2), 1669, 1 öre 1666 (3), 1671, 1672 (2), 1673, 1674, 1675, 1681, 1682, 1683, 1689, 1690; Karl XII, 5 öre 1700, 1 öre 1698, 1703, 1704 (2), 1705
MGEL

Tauragnai, Bez. Utena. 1651/1987
Gustav II Adolf, 1 öre 1624 Reval; Kristina, 1 öre 1634
Museum für Landeskunde Utena
(i fortsättningen: MLKU)

Trakai, Bez. Švenčionys. 1654/1965
Kristina, 1 öre 1648 Reval
Museum für Landeskunde Švenčionys

Užusienis, Bez. Kupiškis. 1790/1940
Karl XI, 5 öre 1690, 1691, 1692 (3), 1693 (3), 1694 (7); Karl XII, 5 öre 1699 (6), 1700 (7), 1702, 1703, 1704 (3), 1705 (3), 1706, 1707, 1708 (2), 1710 (2), 1711 (2); Ulrika Eleonora, 5 öre 1719; Fredrik I, 5 öre 1722, 1729 (2), 1730 (9), 1732 (2), 1731 (9), 1732, 1735 (2), 1738 (5), 1739 (3), 1739?, 1740, 1741 (4), 1742 (3), 1744, 1745,

1746, 1747, 1750; Adolf Fredrik, 5 öre
1753, 1760, 1766
ČKM

Varekoniai, Bez. Kaunas. 1660/1947
Karl X Gustav, 2 mark 1659
Museum für Landeskunde Babtai

Vilnius I. 1674/1957
Karl XI, 2 mark 1670 (2)
MGEL

Vilnius II. 1705/1981
Karl XI, 2 mark 1668, 1 mark 1688 (2)
MGEL

Žemaičių Kalvarija, Bez. Plungė. 1665/1954
Karl XI, 2 mark 1665
MAT

2:a gruppen: lösfynd

Aknystelės, Bez. Utena.
Karl XII, 1 öre 1710
MLKU

Alsėdžiai, Bez. Plungė.
Kristina, 1 öre 1647 (Koppar)
Pokrovskij, Arheologiceskaja karta, S. 83

Apuolė, Bez. Skuodas.
Fredrik I (?), 10 öre, Ärtal oläsbart
Lietuvos žinios, 23.07.1927, Nr. 164

Būtingė, Bez. Kretinga.
Karl XI, 1 öre 1673
MB

Gaulėnai, Bez. Telšiai.
Karl XII, 1 öre 1710
MAT

Geležiai, Bez. Panevėžys.
Karl XI, 5 öre 1691
Handlingar hos Staatliche Kommission für
Archeologie, Akte Nr. 88, S. 209 (nedan
förkortat: SKA)

Jaučiakiai, Bez. Kaunas.
Karl XII, 1 öre 1717
Sammlung von Eugenijus Ivanauskas
(nedan förkortat: EI)

Kapčiamiestis, Bez. Lazdijai.
Karl XI, 1 öre 1683
MAT

Karpiskė, Bez. Varėna.
Fredrik I, 1 öre 172?
Vytautas-Didysis-Kulturmuseum, Nr. 158

Kaunas.
Johan III, 1/2 öre 1592; Gustav II Adolf,
1 öre 1622; Fredrik I, 1 öre 1728, 1732
EI

Kluonaliai, Bez. Kretinga.
Fredrik I, 5 öre 172(9) ?
SKA, Akte Nr. 20, S. 31

Kretinga.
Karl XI, 1 öre 1666
Institut für Denkmalkonservierung
Klaipėda

Luokė, Bez. Telšiai.
Fredrik I, 1 öre 1723
MAT

Nida.
Karl XI, daler 1685 (plåtmynt), 2 mark 1671
MGK
Kristina, 1 öre 1651 (Kopper)
Angaben der EI

Medžiorai, Bez. Telšiai.
Adolf Fredrik, 1 öre 1763
MAŠ, Registrationsbuch Nr. 1, 1936,
Nr. 588

Pagaluonė, Bez. Molėtai.
Karl XI, 1 öre 1695
MLKU

Plateliai, Bez. Plungė.

Karl XI, 5 öre 169?

MAT

Seredzius, Bez. Jurbarkas.

Karl XII, 1 öre 1705; Fredrik I, 1 öre 1723, 1724

EI

Šventoji, Stadt Palanga.

Johan III, fyrk 1588; Gustav II Adolf, 1 öre 1624 Kalmar, årtal oläsbart (1625 - 1626) Göteborg, 1624 Reval; Kristina, 1 öre 1646 (Koppar); Karl XI, 1 öre 1665, 1666 (2), 1667, 1668 (2), 1671, 1672, 1674, 1675, 1682, 1683, 1685, 1689, 1690 årtal oläsbart (2), 1/6 öre 1669 (Koppar); Karl XII, 5 öre 1711, 1 öre 1698, 1700, 1702 (2), 1704, 1708, 1710, 1715 (2), 1716, 1717; Ulrika Eleonora, 1 öre 1720; Fredrik I, 5 öre 1731 (2), 1 öre 1722 (2), 1723 (3), 1725, 1728, 1730, 1732, 1734, 1735, årtal oläsbart, 1 öre 1750 (Koppar); Adolf Fredrik, 1 öre 175(3)?

MB

Vilkija, Bez. Kaunas.

Karl XII, 1 öre 1716, 1717; Fredrik I, 1 öre 1722

EI

Vilnius.

Kristina, 1/4 öre 163? (Koppar); Karl X Gustav, 8 daler 1659 (plåtmynt)

MGEL

Virbalis, Bez. Vilkauskis.

Karl XII, 1 öre 1717

Wiadomości Numizmatyczne Archeologiczne, T. 8, Nr 12, 1918, S. 144

Zapyškis, Bez. Kaunas.

Karl IX, 1 öre. Årtal oläsbart (1606 - 1611)

EI

3:e gruppen: gravfynd**Mažeikiai, Bez. Šiauliai.**

Johan III, 1/2 öre utan årtal, Stockholm (grav nr 99)

MGEL

LUNDS MYNTHANDELKÖPER och SÄLJER
BYTER och VÄRDERARMYNT och SEDLAR
TILLBEHÖR och LITTERATURGRATIS LAGERLISTA
(uppgiv samlarområde)

Klostergatan 5, 222 22 LUND

Tel 046 - 14 43 69

**Sedelkuponger
utgivna av Stockholms
Storstrejkskommitté**

Arbetarnas främsta vapen i kampen för högre löner, kortare arbetstid, föreningsfrihet och bättre anställningsvillkor var strejken. Fackföreningsrörelsens expansion från slutet av 1800-talet och in i 1900-talet ledde till en ökning av antalet strejker. Särskilt var åren omkring Landsorganisationens (LO) tillkomst 1898 märkbart oroliga. Arbetsgivarnas viktigaste vapen var lockouten, varigenom arbetarna ställdes utan arbete.

Fram till 1907 ökade reallönerna stadigt för yrkesskickliga industriarbetare, men under perioden 1907 - 1909 inträdde pga internationella konjunkturen först stagnation och sedan en nedpressning av lönerna. Följden blev en rad svåra konflikter på arbetsmarknaden.

I juni 1909 beslöt Svenska arbetsgivarföreningen att tillgripa lockoutvapnet i stor omfattning. Ett par månader senare var nära 100.000 arbetare inbegripna i denna lockout. Landsorganisationen svarade då med att proklamera storstrejk. Många radikala vänstermän hoppades nu att hela samhällsmaskineriet skulle komma i gungning och att en revolutionär situation skulle uppstå. Sammanlagt deltog ca 300.000 arbetare, varav 100.000 oorganiserade, i storstrejken.

De strejkande hade dock överskattat sina möjligheter. Både fackföreningarna och de strejkande själva saknade ekonomiska resurser för en långvarig strejk. Fackföreningarnas kassor hade tömts redan av de konflikter som pågått före storstrejken. Resultatet blev ett nederlag för arbetarna och Landsorganisationen förlorade mer än halva medlemskåren.

Från början hade storstrejkskommittén beslutat att strejken skulle utkämpas utan något understöd från fackföreningarnas kassor. Det skulle dock snart visa sig att nöden var så stor att detta beslut måste frångås. Ett mycket stort antal arbetare inordnades bland dem som var "i oundgängligt behov af understöd." I Folkets hus vid Barnhusgatan (huset invigdes 1902) anslags i vestibulen tillkännagivanden om vilka grupper som räknades till de mest behövande.

All utdelning till organiserade arbetare skedde genom de olika fackföreningarnas kassörer. Understöd betalades också i vissa fall även till oorganiserade arbetare. De olika fackföreningarna tillkännagav genom anslag vilken dag utdelningen av pengar skulle äga rum. Det utbetalade understödet varierade något hos de olika föreningarna. Maximum var 7 kronor för ogift och 12 kronor för gift arbetare med ett litet extra tillägg för varje oförsörjt barn. Minimibeloppet var nog det, som utbetalades till de hos

Innehavaren av denna kupong är berättigad att, mot densammes avlämnande, i affär tillhörande kooperativa föreningarna **Thule** eller **Solid** utfå varor till ett värde av **En krona.**

Sedelkupong utgiven av Stockholms Storstrejkskommitté i september 1909. Foto: ATA.

mjölkbolagen anställda småflickorna, som fick 2 kronor. De flesta strejkande fick dock klara sig utan någon hjälp.

Eftersom kassorna var tömda hos de flesta föreningarna måste man i stället tillverka egna "sedlar." Dessa nya "sedlar" kallades kuponger och var dragna på de kooperativa föreningarna Thule och Solid och gällde endast i föreningarnas affärer. Det vanliga var att de mest behövande av arbetarna fick hälften av hjälpsumman i reda pengar och resten i kuponger. Många klagade över kupongerna, då de ansåg sig ha blivit satta under förmynderskap och berövats rätten att själva välja vilka butiker de ville handla i. Den största föreningen, Thule, hade sju affärer i Stockholm medan Solid endast hade några stycken. Maten i dessa affärer sinade snart. Antalet utdelade kuponger översteg nämligen redan de första dagarna 25.000 kronor. Kupongerna, som utgavs i valören 1 krona, kallades i folkmun för "de Lindqvistska nödmynnten." Namnet fick de efter Herman Lindqvist (1863 - 1932) som var ledare för storstrejken. Från 1897 var

Lindqvist ordförande i snickarnas fackförbund och åren 1900 - 1920 var han ordförande i LO.

Kupongerna hade en tryckt text och namnteckning (Gustaf Jacobson). Endast kuponger som försetts med datumstämpel räknades som giltiga. Den här avbildade kupongen ur Kungl Myntkabinettets samlingar har stämpelats den 3 september 1909.

Ian Wiséhn

MYNTNYTT

Skala 3:2

Gibraltart

I slutet av maj utgav Gibraltar ett nytt guldmynt, som man önskar se accepterat inom EG som ett internationellt betalningsmedel, hur nu detta skulle vara möjligt. Det bär den dubbla valören 70 ECUS/£50. Härintill avbildas fransidan; åtsidan bär som vanligt drottning Elisabets bild. Myntet mäter 22 mm, väger 3,1103 g och innehåller 500/1000 guld. De tolv stjärnorna representerar EG:s medlemsstater, en trettonde Gibraltar. Riddaren till häst skall symbolisera Karl den store.

Det nya myntet har, meddelas det, godkänts av brittiska UD, finansdepartementet, Bank of England och givetvis av drottningen. Men vad säger EG:s ministerråd i Bryssel?

Over 25 Years we offer
Banknotes of
the World Mostly first Class
at fair price.
We sell-buy-trade.
Free Lists on request.

NORAY AG

Unter dem Walde
Ch-3932 Zeneggen VS
Switzerland

Sedelpoesi i Värnamo

Sommaren 1910 införde en Stockholmstidning en notis om en dikt på en sedel. En person i Värnamo hade nämligen fått en femkronorssedel, prydd med följande lika patriotiska som vemodsmättade poetiska utjutelse:

"Stackars liten,
snart försliten,
ej att klandra,
har måst vandra
uti världen stygg.
Du ej mer behöfver ila.
Stanna kvar hos mig och hvil
i min plånbok trygg!
Om jag inte bort dig tappar
bland en massa tusenlappar,
kan du finna lugn och ro
i vårt sköna Värnamo."

Uppenbarligen lämnade "poeten" ifrån sig sedeln ganska snart för fortsatt vandring.

IW

ULF NORDLINDS MYNTHANDEL AB

Nybrogatan 36 • Box 5132, 102 43 Stockholm
Telefon 08-662 62 61

KÖPER • SÄLJER • VÄRDERAR
MYNT • SEDLAR • MEDALJER
ORDNAR

Numismatisk litteratur

Medlem av Sveriges Mynthandlares Förening

Jouko Voionmaa av Leila Hietala till 60-årsdagen 1972. Brons, 70 mm. Kungl Myntkabinettet, foto ATA.

Jouko Voionmaa

19.9.1912 – 18.3.1991

Vår käre kollega och vän Jouko Voionmaa i Helsingfors har lämnat oss för alltid. Han blev 78 år.

Jouko var född i Helsingfors som son till den kände socialdemokratiska politikern, ministern, medeltidshistorikern och nykterhetskämpan, professor Väinö Voionmaa (1869–1947), vilken i sin ungdom bytt sitt svenska släktnamn Wallin mot det finska Voionmaa (som betyder "Gotland," varifrån familjen hade sitt ursprung).

1932 blev Jouko student och gick sedan in vid marinen, där han tog sjöofficers-examen 1933. Till erfarenheterna hörde en världsomsegling, som gav honom vidare vyer och erfarenheter än de flesta jämnåriga. Under sin senare krigstjänstgöring avancerade han till kaptenlöjtnant. Men då hade han redan blivit museiman.

Jouko studerade vid Helsingfors' universitet och blev fil. kand. 1938 med arkeologi som huvudämne. Redan 1940 utnämndes han till intendent vid Finlands Nationalmuseums myntkabinett; företrädaren hade stupat i vinterkriget. Här hade han sedan sin gärning – med avbrott för den ovan nämnda militärtjänsten – fram till sin pensionering 1976. Någon gång lämnade han dock skrivbordet för att praktisera arkeologi vid utgrävningar.

1941 publicerade Jouko en viktig uppsats, *Brakteafyndet från Geta*, i Finskt museum. (Geta ligger på Åland.) Några år senare kom *Der livländische Münzfund von Uusiportti*, som är tryckt i Finska Fornminnesföreningens Tidskrift XLVI:2 (1945).

Med dessa arbeten kan man säga att han övergav medeltidsmynten, om vi bortser från de kortfattade årsberättelserna från Myntkabinettet i Helsingfors 1940–1971 (med undantag för 1942), som han skrev i Nordisk Numismatisk Årsskrift, och där nyinkomna fynd omnämnes; men även här dominerar vad som skulle bli hans huvudintresse under resten av livet, nämligen medaljerna, i synnerhet då de moderna.

Att skriva var inte Joukos starka sida. Det var i stället aktivt arbete med utställningar, konstnärskontakter m.m. I medaljkonstens förnyelse efter kriget tog han livlig del och var även internationellt verksam inom F.I.D.E.M., som 1973 höll sin kongress och utställning av modern medaljkonst i Helsingfors.

Tillsammans med sin hustru Liisa (död 1984) utgav Jouko 1964 ett vackert plansverk, *Suomen mitalitaidetta* (Finsk medaljkonst), som med sin tyngdpunkt lagd på den moderna medaljen *som konst* i hög grad uttryckte författarnas syn på denna gren av multikonsten. Kort därefter var han med om att grunda *Gillet för medaljkonst i Finland*, som betytt så mycket under de gångna åren; det har svarat för såväl utgivning av årsmedaljer och en tidskrift som tävlingar och viktiga utställningar, visade runt om i världen (nu senast i Kina). Här var Jouko sekreterare från grundandet fram till 1983; posten innehas nu av en av hans söner, Ilkka Voionmaa.

Även inom Numismatiska Föreningen i Finland hade han flera uppdrag. Han var sekreterare där 1945–72 och ordförande 1973–74.

Jouko pensionerades 1976; sista tiden var han byråchef. Genom Medaljgilletts initiativ fick han kansliråds titel 1983. Han uppmärksammades genom val till korresponderande ledamot i Svenska Numismatiska Föreningen samt i Numismatiska Föreningen i Åbo, därtill som hedersledamot i Gillet för medaljkonst och i Finlands Numismatikerförbund.

Jag hade korresponderat en del med Jouko, när vi träffades första gången, i samband med Nordisk Numismatisk Unions styrelsemöte 1957 i Stockholm. Vi blev med åren inte bara kollegor utan också vänner och möttes många gånger – i Norden samt utomlands vid främst F.I.D.E.M.'s manifestationer. Jouko var en vänsäll och humoristisk människa, som alltid uppskattade ett gott skämt och kunde svara med samma mynt. Det hjärtfel han led av under senare år hindrade honom inte från att livligt delta i F.I.D.E.M.-kongressen förra året i Helsingfors, där han höll ett bejublat tal på (avsiktligt) misshandlad franska under den avslutande banketten. Jag hade också glädjen att se honom vid Medaljgilletts 25-årsjubileum; det skulle bli sista gången.

Jordfästningen, som ägde rum den 2 april i Olaus Petri-kyrkan i Helsingfors, var talrikt besökt; givetvis sågs hans många barn, barnbarn och släktingar, men också ett stort antal gamla kollegor och vänner, inte minst konstnärer, framförde sina sista hälsningar. Medaljens vänner tänker på honom med tacksamhet och saknad.

LLI

Mynt från "Titanic"

Värens utställning på Sjöhistoriska museet i Stockholm, "Titanics skatter," väckte stor uppmärksamhet. Föremålen som sådana är väl till stor del triviala – deras vistelse 75 år på nära 4.000 meters djup i Nordatlanten gör dem dock unika.

Atlantångaren "Titanic", med sina 46.328 bruttoton världens största fartyg, lämnade Southampton den 10 april 1912 med 2.207 personer ombord, varav 123 svenskar. Färden gick ut på Nordatlanten – söndagen den 14 april inkom isvarningar via Marconistationen och skärpt beredskap beordrades – marschfart var 22 knop! Sent på kvällen, klockan 23.40, kolliderade man med ett isberg, som rev upp 90 meter av fartygets undervattenssida. Tidigt måndag morgon, klockan 02.20 försvann "Titanic" i djupet – 1.495 personer omkom och 712 räddades.

Sommaren 1985 påbörjade det franska havsforskningsinstitutet IFREMER sökandet efter "Titanic", men förgäves. Amerikanska flottan tog över, till en början utan resultat. Men så, klockan 1 på natten den 1 september, "dyker" en ångpanna fram i en bild från havsbotten – "Titanic" är lokaliserad!

Romerskt guldmynt, förmodligen från Antoninus Pius, 138–161 eKr funnet på "Titanic." Foto: Statens Sjöhistoriska Museum.

Föremålsbärgningen kunde så börja; man koncentrerade sig på de ting som låg spridda inom ett ca 600 meter långt område mellan för- och akterskeppsdel. De personliga föremålen fångade mest uppmärksamhet, bl a plånböcker med sedlar och visitkort. Av sedlarna kan nämnas 5£ England, 10\$ Kanada och USA (1902) och 5\$ Nova Scotia. Dessa hade blivit svarta men man fann så småningom en metod att konservera dem. Sedlarna var för övrigt det papper, som tålde konserveringen bäst tack vare de långa pappersfibrerna. Mynten representrades av 1, 1/2 och 1/4\$ USA, kana-

densiska silvermynt – ett udda inslag är en 5 franc 1835, Louis Philippe, Frankrike. Ett "fynd bland fynden" utgör dock ett föremål i "nippermontern" – ett litet hängsmycke försett med ögla. Vid närmare studium visar det sig vara ett romerskt guldmynt, förmodligen från Antoninus Pius, 138-161 eKr. Romerska guldmynt cirkulerade ju i Nordeuropa. Kanske har detta en gång påträffats i England och till sist följt med en engelsk dam i hennes smyckeskrin under färden mot USA. Klart är dock att detta och övriga mynt från "Titanic" innehar ett svårslaget "bottenrekord"!

Carl-Axel Lindblom

En romersk slavbricka

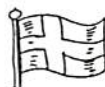

"Håll i mig så att jag inte flyr och återför mig till min herre Evviventius på Callistus egendom (gård)."

Så lyder den enkla inskriptionen på en romersk bronsbricka från den senare kejsartiden. Under inflytande av kristendomen hade metoderna att handskas med förrymda slavar mildrats. Tidigare hade rymlingar brännmärkts av sina ägare. Från kejsar Konstantins regeringstid (första hälften av 300-talet eKr) hade man uppenbarligen blivit mjukare. Hur pass vanligt det var bland slaverna att bära bricka är osäkert, men man får väl antaga att de inte kunde läsa texten. Man kan också tänka sig att brickan satt säkert fast. Så att slaven inte utan ansträngning fick bort den.

Den avbildade brickan finns i British Museum i London.

IW

Också en "flaggbok"

32 flaggor i färg, slumpvis utvalda, på fyra ark, inhäftade bland 16 för inklistering förtryckta "textsidor" med enkel kartskiss och uppgift om huvudstad, folkmängd och yta. Allt detta erbjudes för 22:50 Skr i *Flaggor från hela världen med klistrarark*. Klippa – klistra – lära, Helsingborg uå (= 1988?; Bokförlaget Kärnan AB, nr 20197), vilket härmed meddelas.

L. P-n

Kopparmyntet med två sammanpräglade valörsidor

Ett tillägg

I SNT nr 4-5, maj 1991, redovisades det av oss enda kända exemplaret. Ytterligare ett exemplar förvaras i Göteborgs historiska museum och har funnits där sedan slutet av 1800-talet.

Båda är stämpelidentiska, men detta sistnämnda är präglat på ett betydligt större och tjockare ämne. Vikten är 9,22 gram, diametern 26 mm, stämpelställningen 0° och randen är slät.

För sidan 1/6 öre SM har alltså en "vanlig" stamp funnits tillgänglig. Kanske gjorde man mer än ett stamp-par i samband med provpräglingen av 1/6 öre SM i april 1713, som skedde för hand. Utseendemässigt påminner Gö-

teborgsexemplaret om det sk pojköret — 1 öre KM 1772, som släggverkspräglades i Avesta på större och tjockare myntämnen.

Utanför myntets kantring ses trycket efter stamparnas ytterkanter. Av detta kan man utläsa att stamparnas nedre diameter var 24-25 mm.

C-A Lindblom
S Serrestam

Det andra kända exemplaret i Göteborgs historiska museum av de sammanpräglade fränsidorna till 1/6 öre SM typ 1707-08, 13) (1 öre KM 1720. Foto i skala 1:1 och 2:1. Foto: H Menzinsky.

AUKTIONER

Kommentar till ett "provmynt"

I den intresseväckande skildringen i nummer 6/1991 av SNT av den sista auktionen i en märklig serie beskrivs ett föremål — kallat "provmynt" — från Gustav VI Adolfs 85-årsdag, som helt missuppfattats. Tänk att så många samlare grubblat däröver och inte fattat vad det rör sig om! Bilden bredvid visar det med full evidens. Det rör sig om ett avslag av *miniaturen* till Gustav VI Adolfs burna minnesmedalj till 85-årsdagen 1967, först rapporterad i Myntverkets årsberättelse i Nordisk Numismatisk Unions Medlemsblad 1968 s 189 nr 7, därefter beskriven och illustrerad av mig i samma tidskrift 1969 s 8 och av Leif Pahlsson i Samlarnytt 1968:2 s 29.

Det skadar aldrig att kunna något om både mynt och medaljer, tycker

LLt

Gustav VI Adolfs minnesmedalj (G VI A Mm) 1882-1967. Foto N Lagergren, ATA, efter exemplar i Kungl Myntkabinettet.

Nordisk Numismatisk Årsskrift

har utkommit med en ny dubbelårgång, 1985-86, tryckt i Finland och slutredigerad av Ulla Westermark och Monica Golabiewski Lannby vid Kungl. Myntkabinettet i Stockholm.

Årgången omfattar 173 sidor och innehåller följande:

Mark Blackburn: Two imitations of Charlemagne's Dorestad coinage - strays from the Krinkberg hoard?

Simon Coupland: Carolingian coinage and Scandinavian silver.

Majvor Östergren, Kjell Brisholm, Gert Rispling: Coin finds from Bandlundeviken - a Viking-Age harbour on Gotland.

Ivar Leimus, Michael Dolley: A unique Anglo-Norman penny from an Estonian hoard.

Bernd Kluge: Die Halberstädter Münzen des 11. und 12. Jahrhunderts in Schweden.

Michael Kunzel: Zur Numismatik der dänischen "Grafenfehde" 1534 bis 1536.

Dessutom fyndberättelser från myntkabinettet i Köpenhamn och Stockholm.

Sammanfattningar av alla uppsatser på svenska eller danska.

NNÄ distribueras även denna gång från Den Kgl. Mønt- og Medaillesamling, Nationalmuseet, DK-1220 Köpenhamn K. Priset är beräknat till 200 Dkr + moms + sedvanligt porto.

Red.

Folklig levnadsviisdom

De svenska ordspråk som förekommer då och då i tidningen är huvudsakligen hämtade från Nordiska museets folkminnes-samling i Stockholm.

Deras arkiv utgör en fantastisk källa för den som önskar göra en djupdykning i folkligt tro och föreställningar om pengar genom tiderna.

Red.

En fransk brandkårsmedalj

Brandkårens belöningsmedalj utförd av A Dubois 1877. Foto: Gabriel Hildebrand RIK-foto. Skala 1:1.

Bland de roligaste medaljerna hör de som är knutna till ett yrke. I Kungl Myntkabinettets samlingar finns en brandkårsmedalj från Paris (inv nr 28 434). Denna hör till de medaljer och plaketter som ägts av konstnären Erik Lindberg och som överlämnats till museet 1967 såsom gåva av Sven Svenssons stiftelse för numismatik (jfr NNÄ 1968, s 168-170).

Medaljen, som är ensidig (koppar-skälla), mäter 52 mm i diameter och är präglad som brandkårens belöningsmedalj. Den graverades 1877 av Alphée Dubois (1831-1905), som hade varit elev hos Barre och Duret. Internationellt erkännande fick han i utställningarna i Rom 1855 och i Paris 1868 och 1869.

Medaljen visar en grupp springande brandmän som för med sig en hjulförsedd brandspruta. I bakgrunden syns ett brinnande hus. Under bilden finns följande text på exerguen: DEVOUEMENT COURAGE / ÉMULATION (dvs hängivenhet, mod och tävlan).

Redan 1705 erhöll Paris en verklig brandkår: les Sapeurs-Pompiers, vilken är den äldsta fullständiga, tekniskt utbildade och uteslutande åt eldsläckningsväsendet ägnade brandkår, som funnits. Kåren omorganiserades 1811 efter militär modell och ställdes närmast under polisprefekten.

Medaljen finns medtagen i Catalogue illustré des médailles en vente. Administration des monnaies et médailles, vol I, Paris u.å. s 34, nr 280.

IW

Kalendrår från fd öst

Jfr nr 6/1990: 128. - I Serbien utkom för 1990 en väggkalender *Stari srpski grbovi* ("gamla serbiska vapen") med teckningar av gamla vapen - av Dipl Ing Arch Dragomir M Acović i Belgrad - och text på 13 färgplanscher. Initiativet har följts av 1991 års kalender *Srpski grbovi - Heraldry of serbs* med text även på engelska. Inalles presenteras på planscherna 70 vapen, varav 13 från föregående årgång. Det framhålls, att kännedomen om den serbiska heraldiken härrör från tre huvudkällor, dels fragmentariska kvarlevor, dels apokryfiska vapen, till stor del uppfunna under tidigt 1500-tal av en viss Don Pedro Ohmucheovich, och dels avseende serbisk "diaspora", dvs främmande härskares vapenförläningar till serber eller serbättlingar i förskingringen. Många medeltidshärskare i serbiska områden hade icke ens vapen. Talrika exemplifieringar på vapenföringen i de båda konkurrerande serbiska furste- och konungahusen Obrenović och Karadordević (Karageorgevitj) samt det slutligen kungliga huset Petrović-Njegoš, från 1697 (ej 1967!) regerande i Montenegro, givvas, ävensom åtskilliga biskops- och adelsvapen av olika grader enligt österrikiska (kejsarliga) och ungerska patent från 16-1800-talen, stundom ryska. Fyra stamfäder erhöilo friherrevärdighet i egenskap av Maria-Theresia-riddare och en något monoton militärheraldik demonstreras av de adelsvapen som kung (*sic!*) Maria Theresia 1751 generellt förlånade städigvarande bosatta gränsvakter vid militärgränsen. Utgivare är D Acović & GRIFFIN Unltd, 7, Nevesinjska, YU-11000 Belgrad.

De forna östeuropeiska länderna återknyta till sin historia - när följer Norden efter?

Leif Pahlsson

**Bli medlem
i SNF**

ANMÄLNINGSBLANKETT

TEL 08-667 55 98

onsd - torsd 10-13.

Medaljsamlaren Pehr Gustaf Floding

Den 17 oktober 1791 gick professorn och f.d. sekreteraren vid Konstakademien, Pehr Gustaf Floding ur tiden. Han hade under sin livstid ansetts vara en mycket skicklig och teoretiskt kunnig grafiker, men många inom den etablerade konstvärlden drog nog en lättadens suck. Ett och ett halvt år senare, dvs 1793, fanns en annons införd i ett par tidningar i Stockholm:

Estamper, Kopparstycken, Ritningar, samt Kartor i större och mindre suiter; inbundna Böcker i Anatomien och Perspectiven; en liten suite Medailler i koppar; et Cabinet; Taflor; graverade och ograverade kopparplåtar; 10 st. Portfeuilleer af lika format; alt detta är ännu til salu uti Professor Flodings Sterbhus i Grubbiska huset på Kongsholmen, alla Onsdagar, Torsdagar och Fredagar.

Att Floding var medaljsamlare är helt klart. I en annan tidningsannons står det skrivet att i kvarlätenheten fanns ett medaljskåp med 55 lådor. Det var naturligtvis vanligt att konstnärer ägde kollegers alster, men Floding hade fler medaljer än vad som kunde betraktas som endast en exemplarsamling.

Pehr Gustaf Floding (1731 - 1791) saknade inte betydelse för svenskt konstliv. De grafiska konsterna fick under rokokon, inte minst tack vare Jean Erik Rehn, flera företrädare än tidigare och under den gustavianska tiden trädde skickliga grafiker som Floding in på scenen. Året 1747 var Floding elev till Rehn. Han fortsatte sedan sina studier i Paris till 1764.

Trots att Floding hade större framgångar än de flesta på konstens bana, hörde han inte till de förnödsammare naturerna. Genom att hänvisa till erbjudanden om utländska anställningar lyckades Floding upprepade gånger höja sitt ekonomiska understöd. Hans beskyddare uppvaktades med graverade blad försedda med smickrande dedikationer.

Förutom penninghungerig var Floding ärelysten. Han skrev till både Carl Gustaf Tessin och Carl Reinhold Berch med en önskan att bli utnämnd till hovgravör och *garde des estampes*. Som hög förebild hade Floding pekat på de franska förhållandena.

Hovgravören och medaljsamlaren Pehr Gustaf Floding (1731 - 1791). Teckning (beskuren) av J. T. Sergel, Nationalmuseum.

Berch ansåg inte att det var möjligt och skrev därför tillbaka till Floding att: *det går ej an att inrätta allt i Sverige på fransyskt sätt*. Floding övergick till att uppvakta andra betydelsefulla personer med skrivelser och dedicerade gravyrer. Envisheten segrade till slut, och den 12 mars 1763 erhöll Floding sin fullmakt som Kongl. Maj:ts gravör och *garde des estampes*.

Floding ledde också en gravyrskola i huvudstaden samt blev 1786 professor vid Målarakademien. Han kom, vid sidan av Jean Erik Rehn, att bli tidens konstnärligt mest betydande svenske grafiker. Bland hans många elever kan nämnas bl.a. J. Rodin, J.L. Caton, E. Åkerland, G.F. Swartz, J. Snack samt bland amatörer P.G. Gahm och troligen även Gustav III. Eleverna vid Flodings gravyrskola trivdes knappast. De flesta av dessa var inackorderade hos sin lärare. Floding, som var ogift, hade boende hos sig en fransk mamsell på nitton år, vilken enligt en av eleverna var "ett elakt stycke", något som knappast bi-

drog till hemfriden. Själv var Floding grälsjuk och elak, plågade sina lärjungar och trätte med kollegor. Syslan som sekreterare vid Konstakademien misskötte han, med påföljd att han avskedades. Gravyrskolan stängdes 1778. Under de följande tio åren var Floding inbegripen i en rad rättsliga processer. Då Floding avled vid sextio års ålder, nämndes hans bortgång ej med ett ord i akademiens protokoll.

Ian Wiséhn

HÅKAN WESTERLUND
MYNTHANDEL

KÖPER • SÄLJER • BYTER
MYNT • SEDLAR • MEDALJER

Spec. sedlar
Betalar bra för sedlar före 1930

Vasagatan 42
III 20 STOCKHOLM
Tel 08 - 11 08 07

SVENSKA NUMISMATISKA FÖRENINGENS AUKTION DEN 29 OKTOBER 1991

Auktionen hålles i Statens historiska museer, Storgatan 41, Stockholm. Visning försiggår i sessionssalen 1 trappa upp mellan kl 16.45 och 18.00. Auktionen äger rum med början kl 18.10 i Hörsalen.

Endast medlemmar i föreningar anslutna till Nordisk Numismatisk Union äger rätt att närvara och att göra inköp. Kontant betalning, gärna med check, som utställs på auktionsförrättaren.

Frånvarande medlemmars uppdrag för inrop vid auktionen mottas av Madeleine Greijer, Ripstigen 5, 171 73 Solna, som bör ha anbudet senast den 28 oktober.

Inropat material översänds mot postförskott varvid tillkommer portoutlägg. Insända anbud skall ange ett bestämt högsta bud för ett bestämt objekt. Ev reklamationer skall för att kunna beaktas framföras senast en vecka efter att inköpta objekt erhållits.

Anbudslistor vars bud *ej* resulterat i inköp, kommer *ej* att återsändas.

Kvalitetsbeteckningarna har satts av A Frösell och M Greijer. Uppnådda priser kommer att publiceras i nästa auktionsnummer av Svensk Numismatisk Tidskrift. Foto A Frösell; BA Lundberg, RIK-foto (Svenssons samling).

FÖRKORTNINGAR

- BM = Ahlström-Almer-Jonsson: Sveriges besittningsmynt. 2a omarb. uppl. Sthlm 1980
CR = W D Craig: Coins of the World 1750 - 1858, 2:a uppl, Racine Wisconsin 1971
Grenh = A Grenholms samling, Hirschs aukkat nr 20, 22, 25 och 27. Sthlm 1981 - 84
Hd = B E Hildebrand: Sveriges och svenska konungahusets minnespengar. . . I - II. Sthlm 1874 - 75
Hy = B E Hyckert: Minnespenningar öfver enskilda svenska män och kvinnor. NM XVII: 1 - 2. Sthlm 1905 - 15
NM = Ahlström-Brekke-Hemmingsson: Norges Mynter, Sthlm 1976
NM = Numismatiska Meddelanden
NNUM = Nordisk Numismatisk Unions Medlemsblad
NNÅ = Nordisk Numismatisk Årsskrift
Nordl = U Nordlinds lagerkat nr 12, Sthlm 1981
Olsén = B. Olsén: Lea Ahlborn, Sthlm 1962
RIC = M Mattingly - E A Sydenham m fl: The Roman Imperial coinage, London 1923 ff.
S = Seaby, Roman Silver coins and their values, del 1 - 4, London.
SM = Ahlström-Almer-Hemmingsson: Sveriges mynt 1521 - 1977, Sthlm 1976
SNF 5 = Medaljer utgivna av Svenska Numismatiska Föreningen. Smärre Skrifter nr 5, Sthlm 1987
SS = L Wallén: Sveriges sedlar. Sthlm 1984
Sti = Aug Wilh Stiernstedt: Beskrifning öfver svenska kopparmynt och polletter. II Polletter. Sthlm 1872
WI = Axel Wahlstedt: Minnespenningar över svenska män och kvinnor, NM XXIV, Sthlm 1925
WII = Axel Wahlstedt: Minnespenningar över svenska män och kvinnor, NM XXIX, Sthlm 1937 - 43
Y = R S Yeoman: A Catalog of Modern World Coins, 10:e uppl, Racine Wisconsin 1972

- 1 Erik XIV ½ öre 1561. SM 36. Delvis svagt utprägl...1?/1
- 2 Johan III, 2 öre 1573. SM 65 b. Karl IX, 1 öre 1609.
SM 68. Delvis svagt utprägl.....1?/,1
- 3 Sigismund. 1 öre 1595. SM 15.....1?
- 4 G II A, 1 öre 1621. SM 74. Delvis svagt utprägl....1/1+
- 5 Kristina, 1 öre 1634, 1/4 öre 1636. SM 81,124.....1/1?,1
- 6 Karl XI, 4 öre 1678, 1 öre 1673,86. SM 201a,230,239
3 st.....1,1?,2
- 7 Karl XII, 5 öre 1712, små kantskador. Publica Fide.
SM112,214.....(1/1+),1?
- 8 Ulrika El. 1 öre 1720. SM 10.....1+
- 9 Fredrik I, 1 öre 1722. SM 157a. Något ärgig. Ad. Fredrik
1/8 rdr 1768. SM 78. Några repor.....(1+),(1)
- 10 Gustav III, riksdaler/3 daler SM. SM 44. Repor.....(1)
- 11 Gustav III, 1/6 riksdaler 1779. SM 79.....1
- 12* Gustav IV Adolf, 1 riksdaler 1794. SM 23.
Plantsrispor.....1/1+
- 13 Gustav IV Adolf, 1/6 riksdaler 1808. SM 43.
Plantsrispor.....1+
- 14 1 skilling 1805 på 1760. 1 skilling 1812. SM 48,35.
Delvis svagt utpräglad.....1/1+,1/1+
- 15 * K XIV J, riksdaler spec. 1842. SM 71. Litet randfel.
Små svarta prickar.....1/1+
- 16 1/4 riksdaler spec. SM 82a.....1+
- 17 * O I, 1 riksdaler spec. 1847. SM 28.....1
- 18 O I, 1 riksdaler riksm. 1857. SM 60b.....1
- 19 O I, 5 öre 1857, valörsiffran helt bågformad.
SM 132a.....1?/1
- 20 1 öre 1857, 1867.....1+/01
- 21 Karl XV, 4 riksdaler riksm. 1862. SM 15a.....1/1+
- 22 1 riksdaler riksmynt 1871/61. SM 34b.....1
- 23 10 öre 1867.....1+)(1
- 24 2 kronor 1892, ej flagnad, 1904.....1,1/1+
- 25 2 kronor 1893.....1
- 26 2 kronor 1893, 1907.....1?/1,1/1+
- 27 2 kronor 1903.....1/1+
- 28 1 krona 1942, årtalet u. bild.....1
- 29 1 krona 1941/4, 1942 med årtalet u. bild.....1,1
- 30 2 kronor 1877, 80 m. "OCH", 1904,06,07. 5 st....1?,1?,1,1?,1
- 31 2 kronor 1876,77,78,80 m. "OCH" och "O", 1890,97,98
1900,06. 10 st.....1?-1

12

15

17

96

- 32 2 kronor 1877,78(2),98(2),1900,04,06,07(2). 10 st..1?-1?/1
- 33 2 kronor 1877,78,98,1900,04,06,07(4). 10 st.....1?-1?/1
- 34 1 krona 1876/5, 1884,87,88,90,1906. 6 st.....1?-1
- 35 1 krona 1875,80,97,98,1901,03,04(3),06,07(3).
11 st.....1?-1/1+
- 36 1 krona 1875-1904, ej alla år. 18 st.....1?-1
- 37 1 krona div år. 90 st.....1?
- 38 2 kronor 1910-29. 10 st.....1-1+
- 39 2 kronor 1930-40 med omgrav. 4:a. 10 st.....1/1+-1+/01
- 40 2 kronor 1915,28,31(2),34,36(2),38(3),39(5). 15 st.1-1+/01
- 41 2 kronor 1942-50. 20 st.....1+-01
- 42 1 krona 1910-16, 16/5, 18-24 med o utan punkter,
25-39 helt och spräckt G, 40,41. 29 st.....1?-1+
- 43 1 krona 1910-48, ej alla år. 24 st.....1?-1+
- 44 1 krona 1942,43,44,45 G, TS på G, TS utan hakar,
46-50 12 st.....1+-01
- 45 1 krona 1910-44,46-49. 40 st i tre plastkassetter..1?-1+/01
- 46 10 kr 1972, jub. (3), 5 kr 1954 (2),55,71 (2). 2 kr
1956,1958. 10 st.....1+-01
- 47 2 kronor 1952-66, 20 st.....1+-01
- 48 1 krona 1952-68. 30 st.....1-01
- 49 1 krona 1942-68, ej alla år. 22 st.....1+-01
- 50 Jubileumsmynt: 5 kr 1935,52,59,66. 2 kr 1907,1938.
6 st.....1+/01-01
- 51 Jubileumsmynt: 5 kr 1935, 2 kr 1897,1907,21,32,38
6 st.....01
- 52 Jubileumsmynt: 2 kr 1897,1907,21,32,38. 5 st i
plastkassett.....01
- 53 Jubileumsmynt: 5 kr 1935,52,54 och 55 ej jub. 59,
62,66. 7 st i plastkassett.....01
- 54 5,2,1 öre 1917 järn, 2,1 öre 1918,19, järn, 5 öre
1964 med "50" i kronan. 2 öre 1910,12,16/5, 16 lång
och kort 6:a, 1922,23. 1 öre 1909, stort kors, 1910.
Årsset 1986 i plastkassett. Medalj: Regalskeppet Kronan,
i plastkassett.....blandad
- 55 2 öre SM 1743,1762,1763, 1 öre SM 1740,1759,
1 skill. 1821, ½ skilling 1803,1816, 4 skill. bo
1849. 9 st.....1?-1
- 56 Div kopparmynt från 1719 till 1907. 25 st.....1?-1+
- 57 Silvermynt: 2 kr (1), 50 öre (15), 25 öre (45),
10 öre(33).....blandad

- 58 Nickelmynt: 5 kronor (38), 2 kr (7), 1 kr (61),
50 öre (12), 25 öre (52), 10 öre (51) = 221 st.....1+-01
- 59 257 st 1,2,5 öre 0 II-G VI A.....blandad
- 60 Rom. Gordianus III 238-244. Antoninianus. S IV;404.1+
- 61 Danmark. 10 kronor 1967,1968, 5 kronor 1960, 2 kronor
1945 (2). Alla jub. 5 st.....01/0
- 62 England: Crown 1889, 25 pence, 25 års regering
1977.....1,1+/01
- 63 England: ½ crown 1887,1938, shilling 1890, sixpence
1898,1902,1920, 3 pence 1895,1902,1917, 2 pence 1838.
Br Ind. rupee 1887,1907. 12 st.....1/1+-01
- 64 England: Div koppar- och nickelmynt Georg III- E II
32 st.....1-01
- 65 Ryssland: Rubel 1798,1844. KM C 101a,168.1.....1?,1
- 66 Ryssland: Rubel 1913, Romanovjub. 1899. Y 70, 59.3.1+,1
- 67 Ryssland: 20 kopek 1907,12,14, 15 kopek 1908,
10 kopek 1909. 5 st.....01
- USA
- 68 1 cent 1864-71,73-76, 78-1909. 45 st.....1?-1+
- 69 5 cents 1866,67 utan strålar, 68,69,1902,23,48,
7 st.....1?-1/1+
- 70 Dime 1872,96,1920S, 50D,58D, 1 c. 1859,60,62,63(2),
64. 11 st.....1/1?
- 71 1/4 dollar 1899,1918,46,52D,64,64D. 6 st.....1-1?
- 72 50 cents 1811, ½ dollar 1892.....1?,1
- 73 Columbian halfdollar 1892,1893, ½ dollar 1925, 1+,1/1+,
Stone Mountaine, ½ dollar 1926. 4 st.....1+,1+
- 74 Dollar 1878S, små hack o repor, 1879,80 O. 3 st....(1+/01),
1+,1+/01,
- 75 Dollar 1879 S, 1880 S, repor, 1881 S. 3 st.....01,1+/01,
1+/01
- 76 Dollar 1881 O, 82 O, 83 O. 3 st.....1+/01,1+,
1+/01
- 77 Dollar 1882, hack o repor, 84 O, 85. 3 st.....(1+/01)
1+/01
- 78 Dollar 1885 O,86,87. Hack o Repor.....(1+/01)
- 79 Dollar 1888,89,90 O. 3 st.....1+/01,1+/
01,1
- 80 Dollar 1890,91 S, 92 O. 3 st.....1+
- 81 Dollar 1890 S,91 CC, 94 O. 3 st.....1+
- 82 Dollar 1893, 95 O, 97 S, 3 st.....1+,1,1+
- 83 Dollar 1896,97,98,99 O. 4 st.....1+/01

- 84 Dollar 1900 O, 01 O, 02 O, 72. 4 st.....1+
- 85 Dollar 1900,02,21 S, 1776-1976. 4 st.....1+
- 86 Dollar 1903,04 O, 21-,21 D. 4 st.....i+
- 87 Dollar 1922,23,24,25. Repor. 4 st.....(1+)
- 88 Dollar 1922 S, 26 S, 28 S (2). Repor. 4 st.....(1+)
- 89 Österrike. Maria Theresthaler 1780, efterpr. 2 st
varav en i plastetui. Tyskl. 5 mark 1936 F. USA,
½ dollar 1964, dollar 1979 D. 5 st.....1+-01/0
- 90 Div. utländska mynt. 47 st.....1-01
- 91 Myntetui med en fast och en lös bricka. 2 st.....
- 92 Samma som ovan.....
- 93 Samma som ovan + ett etui med endast fast bricka...
- 94 Myntskåp med 8 st fackindelade lådor med grön filt
och plastskivor.....
- 95 Samma som ovan.....
- MEDALJER**
- 96 * Fredrik I:s byst h)(latinsk text. Grundstenen till
Stockholms astronomiska observatorium nedlagd av
tronföljaren Adolf Fredrik den 26 maj 1748. Grav.
D. Fehrman. som åtsida har man någon gång begagnat
en vanlig riksdalers stamp. Silver 22,65g.
Hd II.69,72.....01
- 97 Oskar I:s och Josephinas byster h.)(Sanningen
sittande med spegel och Rättvisan stående med våg.
Syftar på konungens valspråk: Rätt och Sanning.
Slagen med anledning av kröningen i Stockholms
storkyrka 1844. Grav av P.H. Lundgren efter C.G.
Qvarnströms modell. Brons O 58 mm. Hd II:407,10....01/0
- 98 * Johan Gabriel Stenbock, 1640-1705. Riksråd. S:s byst
h.)(örn flygande. Latinsk text, i avskärningen 1692.
Grav. Karlsteen. Slagen av Stenbock själv 1692 sedan
han, som det berättas, av Karl XI uppmanats att
utlösa ett i skattkammaren pantsatt diamanthalsband.
Han skulle däröver blivit så missnöjd att han beslutat
flytta ur riket och som ett uttryck av sina tänkesätt
lätit prägla denna minnespenning. Silver 61 mm,
102,5 g. Hy I:95.1. Några små repor.....(01)
- MYNT**
- 99 Karl XI. 2 mark 1663. Mm GW. SM 91a. V.h.....(1/1?)
- 100 Engl. Georg III. ½ sovereign 1820. S 3786.....1/1?
- 101 Oskar I. dukat 1848 och 1849 hopplödda till brosch..1+
- 102 G V. 5 kronor 1920. SM 2.....1+/01
- 103 Samma som ovan.....1+/01
- 104 10 kronor 1972, jub. 10 st.....01

- 105 Danm. 20 kronor 1908.....1+/01
- 106 Danm. 10 kronor 1968. Benediktes bröllop. 2 ex.....01/0
- 107 Ryssl. 5 rubler 1850. Guld.....1+
- Papperspolletter från Stralsund, som gällt för fri
malning av salt, gryn etc. för stadens präster,
lärare m.fl. Se artikel i SNT 3/86 sid 95.
- 108 * Nr 24 daterad 10 juli 1743, Nr 25 daterad 10 juli
1743 och nr 26 daterad 11 juli 1743, gällande för
tre olika personer. 3 st.....1+
- 109 Nr 34 daterad 15 juli 1743, nr 35 daterad 16 juli
1743 och nr 36 daterad 16 juli 1743, gällande för
tre olika personer. 3 st.....1+
- 110 Nr 29 daterad 12 juli 1743, nr 51 daterad 25 juli
1743 och nr 56 daterad 27 juli 1743 och nr 60 daterad
30 juli 1743, gällande för fyra olika personer.
4 st.....1+
- 111 Karl XI. Öre Sm 1677, stort hack, öre Km 166?, $\frac{1}{2}$
öre Km 166?, $\frac{1}{6}$ öre 1667 (3), 1673,77,86. 9 st....(1?)-1
- 112 Öre Km 1719 (2), 1720 (3), 1724,25,68,72, $\frac{1}{2}$ öre Sm
1720 (2). 11 st.....1?-1
- 113 Stora kopparmynt 1739-1872. 21 st.....1?
- 114 Kopparmynt 1708-1872. 30 st.....1?-1
- 115 Kopparmynt 1708-1873. 31 st.....1?-1
- 116 10 kr 1874. Repa.....(1+/01)
- 117 10 kr 1874/73.....1+/01
- 118 10 kr 1894.....01
- 119 Album med 5 öre 1874-1907, 28 ex. 1909 stort och
litet kors, 1911-16, 19-26, 28-50, 43 ex, 2 öre
1874-1907, alla år (32 st), 1909-50 (43), 1 öre
1879-1907, 20 ex, 1909-1950 alla år (46). Till-
sammans 212 st, alla olika.....växlande
- 120 Sedlar: 1 Rdr 1863, 1 kr 1874, stora bläckfläckar
1 kr 1914, 18 tejpade, 20 vers baksidan, 1921 riss.
6 st.....1?
- 121 Sedlar: 1 kr 1874 små fläckar, 1914,18,20,21, 5 kr
1948 jub. 6 st.....(1?)-1+
- 122 Sedlar: 5 kr 1948 jub i orginalförp. 1948 jub. (3)
4 st.....01
- 123 Sedlar: 10 kr 1903, 10 tejpade, 1912,15,16,17. 6 st.1?-1
- 124 Utländska småmynt i silver (före 1925). 30 st.....blandad
- 125 Utländska småmynt i silver (före 1925). 30 st.....blandad
- 126 Utländska mynt, 18-1900-tal. 150 st.....blandad
- 127 Utländska mynt, 18-1900-tal. 150 st.....blandad

- 128 Medalj: Ulrika Eleonora förestår regeringen 1731. Grav. I C Hedlinger. Hild. 18. Tenn 52 mm, avslag eller avgjutning.....1+
- 129 Oskar & Josefinas kröning 1844. Br. 58 mm, Hild. 10.1+
- 130 Joselinas död 1876. Br 60 mm. Grav. Lea Ahlborn....01/0
- 131 Berzelius, Jöns Jacob. Br. 56 mm, Hy II:131.6.....01
- 132 10:e allmänna finska lantbruksmötet 1894. Silver 57 mm. Dansk oval: Fredrik VII-Christina IX)(Den gang jeg drog afsted 1848-1898. Tenn 47 mm hög.....01,01
- 133 Livländerscher Verein zur Förderung der Landwirtschaft und des Gewerbfl. Silver 42 mm, Basel 700 år 1954, 01,01/0, silver 33 mm. Schützenfest Zyrich 1963, silver 33 mm.01/0
- 134 Pedro Calderon de la Barca 200-årsminne, Kgl. Spanska Academin, brons 67 mm (Esteban Lozano), Catalunya 1:a maj 1909, brons 69 mm (Valentiana Barra).....01/0
- 135 Schweitzerische Ryckversicherungs-gesellschaft 1863-1913, silver 49 mm (L. Alloy).....1+/01
- 136 Prismedalj given till Svenska armén, Geneve 1931, silver 59 mm, pluggad. Heidelbergs Universitet 550 år 1936, malmjörn? 73 mm.....(01),01
- 137 Benedictus II, avgjutning av renessansmedalj, brons 37 mm, Winston Churchill 1965, nysilver? 40 mm. Utställning Rio de Janeiro 1908, br. 47 mm. Aztekalendern, Mexico, zink? 73 mm.....01-01/01
- 138 Militaria: Medaljer och märken. 22 st.....01
- 139 Idrott: Medaljer och priser. 70 st.....01
- 140 Polletter, Stockholms Ångslups AB: 5,7,8,10,12,15, 20,25,30,50,60,65 öre. 30 st (21 olika).....blandad
- 141 Medaljer. Järnkontorets 100 års jub. den 29 dec 1847. Grav. P H Lundgren. 56 mm brons. Hild. II 411:15...01
- 142 Ludvig XIII och Gustav II Adolf, till minne av fördraget i Berwald 1631. Utdelades vid kronprinsens besök den 1 dec 1931 vid invigningen av svenska studenthuset i Cité Universitarie. 54 mm brons, NM XXXII:2 sid. 167. b) 300 års minnet av Gustav II Adolfs födelse. Grav. A Lindberg, 40 mm brons. NNA 1939 68:177. c) Minnespenning Dag Hammarskjöld 34 mm brons. d) Tysk medalj Gustav II Adolf stiftelsens 56:e möte okt. 1903. 51 mm brons. 4 st.....01
- 143 Div medaljer och jetonger. 16 st.....1-01
- 144 Div. polletter, jetonger, nålmärken. 51 st.....1-01
- 145 Litteratur. NNA 1946 hft. 1959-62. 75/76 inb. 6 st.
- 146 L E Bruun del II 1914 inb. 167 sid. 44 pl.....
- 147 Seaby. Greek coins and thair values 1959 157 sid. Seaby Roman Coins 1974. 376 sid + 12 pl. 2 st.....

- 148 Seaby Roman silver coins, vol 1-3. Nr 1,3 inb.
Nr 2 hft. 4 st.....
- 149 Nälmarcken bl a Konsthist. kongr. Sthlm 1933 insp
av Knut Erikssons penning LLt 2a, Västmr reg:s
kamrför, Sättra Brunn, Östg läns jaktvför, Sv Pointerkl,
Int jaktutst Berlin 1937, Fisk- o fågelför Valparaiso,
Jokkmokk Jokkes Fan klubb. 48 st olika.....
- 150 Blandad numismatik. Sv. förf m num ankn 1803-1972
(21), Funck: Die Notm der deut u Österr-ung
Kriegsgeflager 1914-18 hektogr 1962, Nathorst-
Böös: Om sedlarna för Oskarshamns Ensk Bank särtr
1984, Uppsala Sparbank 1830-1905 jubskrift, div sv
o utl lagerkat 1967-70 (12), aukkat 1967-86 (3),
div (8). 47 st.....
- 151 Fredrik I. 1 öre SM 1738-44. Ad. Fred. 2 öre SM 1761,
68. 9 st.....1-1/1+
- 152 G IV A. 1 skilling 1802, 1803/1748, ½ skilling 1802,
1803, kronan vilar på GA, 1/4 skilling 1802,03. SM
46,47,53,54a,58,59. 9 st.....1-1+
- 153 K XIV J. 1/8 riksdaler spec 1833, 1 skill. 1819,20
½ skill. 1820. 1/4 skill. 1819,25, 2 skill. bo 1836,
1/3 skill bo 1835. O I. 1/16 riksdaler spec 1855, 2/3
skill bo 1847, 5 öre 1858/7, 2 öre 1857, 1 öre 1857,
½ öre 1857,58. K XV. 2 öre 1860, 1 öre 1865/2,70,71,
72. 21 st.....1?-1+
- 154 O II. 50 öre (7), 25 öre (16), 10 öre (10). 32 st...1?
- 155 25 öre 1874,80, 10 öre 1874,76/5,96,97. 6 st.....1?-1
- 156 O II. 1,2,5 öre. Div år. 63 st.....1?-1
- 157 5 kronor 1935,59,62,66, 2 kr 1921,38. Alla jub. 9 st.1+-01
- 158 5 kronor 1935,59,62,66 (3), 2 kr 1921,38. Alla jub.
8 st.....1+-01
- 159 2 kronor 1910,13,22,24,26,28,29,30,31,34-36,38,40(7).
20 st.....1-1+
- 160 2 kronor 1910,24,29,30,31,34 (5),35,40(4). 15 st....1-1+
- 161 2 kronor 1922,24,26 (3),35,36 (2),37,39. 10 st.....1-1+
- 162 2 kronor 1942 (6),44 (2), 45 TS/G (4), 46 (4),49 (2),
50 (3). 20 st.....1+-01
- 163 1 krona 1910-38, ej alla år. 30 st.....1+-1
- 164 1 krona 1924,35,38,39,40,41. 6 st.....Omkring.1+
- 165 50 öre 1921, 25 öre 1933 (2), 10 öre 1916/5, 1933
(6),40 (kv 01).....1+-1
- 166 5 öre 1909 st.kors (2), 14 (2), 17j,18j,19j, 2 öre
1912, 16/5, 17j (2), 18j,19j (2), 1 öre 1909, 17j
(2), 18j (4), 19j (4). 30 st.....1-1+
- 167 5 kronor 1954,55 (2), 2 kr. 1904,1950 (5), 1 kr 40%
(12). 21 st.....1-1+

- 168 0 II. 1 krona, div år. 50 st.....1?
- 169 G V. 1 krona 80%. 52 st.....1?-1
- 170 50 öre 34 st. 25 öre 160 st, 10 öre 220 st. 414 st..1?-1
- 171 Album med 1,2,5 öre. G V. 126 st.....1?-1
- 172 3 st album med G V och G VI A:s kopparmynt. 855 st..blandad
- 173 Ca 4,3 kg koppar- och järnmynt.....blandad
- 174 Sedlar i album. 10 kronor 1948-75, varav 15 st stjärnmärkta. 15 st. 10 kronor 1968 jub (6). 5 kronor 1943, 48,56,63,65 (nr 475802-06,475815),66,67 (2),68 (2),74 stjärnmärkt. 37 st.....1+-01
- 175 148 st utländska mynt i album.....1+-01
- 176 Trade dollar 1901, Peru, 1 sol 1924. USA, dollar 1922. 3 st.....1+
- 177 Venezuela, 5 bolivares 1935. Portugal, 10 esq 1954, Frankrike, 5 francs 1962, Canada, dollar 1964,67 jub. Ital. 500 lire 1966 (2). Maria Ther.-thaler 1780 efterpr. 8 st.....1+
- 178 Kanada. dollar 1951, 50 cents 1948,53,63. Mexico. Peso 1960, 1967, Engl. Halfcrown 1936, florin 1931, 33. 9 st.....1-1+
- 179 USA. Dollar 1879, 1928, ½ dollar 1964 (2). 4 st.....1+
- 180 97 st div. utländska småmynt.....1+-01
- 181 51 st div utländska silvermynt.....1-1+
- 182 Danm. 25 öre 1967, 10 öre 1897, 5 öre 1914, 2 öre 1916,23, 1 öre 1899. Norge. 50 öre 1929, 41j, 10 öre 1945j, 5 öre 1878,99, 1907. 12 st.....1-01
- 183 250 st utländska mynt.....blandad
- 184 260 st utländska mynt.....blandad
- 185 270 st utländska mynt.....blandad
- 186 Medaljer. Kungl- örlogsmannasällskapet 1771-1971. Grav Leo Holmgren. Silver 38 mm. Kongl. Wetenskaps akademien 1815)(För efterkommande. Silver 31 mm.....01
- 187 Medaljer slagna med anledning av resor med kryssarna Fylgia, Gotland, Älvsnabben (3) och Carlskrona. 4 st prismetaljer. 10 st brons.....01
- 188 8 st div. medaljer, bl a Historiska Museums Den Historiska Maskeraden 1500-tal, 23.2.1968.....01/0
- 189 Sedlar. USA 1 dollar (3). East Caribbean, dollar i nr-följd (3) Portugal. 3 st 20 esq. i nr-följd. Iran, 50 rials (3), 100 rials. Japan, 1 sen. En reklam-sedel. 15 st.....1+-01
- 190 6 st brickor med yttermått 39,5x29,5 cm och med 36 st lösa askar 50 x 50 mm och med 2 st brickor med 70 st askar 35 x 35 mm.....

- 191 Samma som ovan men 3 st brickor med 70 st askar
35 x 35 mm.....
- 192 5 kronor 1935 (3), 59, 62, 66, 2 kronor 1932, 38. Alla
jub. 8 st.....1+-01
- 193 2 kronor 1876, 77, 78, 80, 90, 92, 93, 97, 98, 1903. 10 st..1?-1
- 194 2 kronor 1904, 06, 07, 1897 jub. (2). 5 st.....1/1?, 1?, 1, 1+, 1
- 195 2 kronor 1928, 34, 36, 39, 40 m. ändrad 4:a (2). 6 st..1+
- 196 2 kronor 1910-15, 22-31, 34-36, 38 (2), 39 (3). 20 st...1-1+/01
- 197 2 kronor 1942-44, 45 G, TS på G, TS, 46, 47 (2), 48, 49,
50.50/1, 50 m omgrav. TS. 16 st.....1+-01
- 198 50 öre 1911, 19, 27, 29, 33, 34, 25 öre 1930-41. 17 st...1-1+
- 199 2 öre SM 1766, 1 skilling 1812, 5 öre 1875, 81, 95, 98,
1902, 1 öre 1864. Gasverkspollett 1925. 9 st.....1-1/1+
- 200 5, 2, 1, ½ öre 1857, öre 1857, 58. 6 st.....1+-01
- 201 2 kronor 1942, 44-50. 20 st.....1+-01
- 202 5 kronor 1955, 71 7 st. 2 kronor 1952-50, 63-66 21 st.
Tills. 28 st.....1+-01
- 203 Tyskl. Baden, 2 mark 1907. Preussen, 5 mark 1913.
2 st.....1/1+-1
- 204 Tyskl. 5 reichsmark 1934 Mariakyrkan, 1935, 37. 2
reichsmark 1937. ....1+
- 205 Polen. 10 zlotych 1932 (2), 33, 35, 36, 5 zlot. 1932,
33, 34. 8 st.....1+-1+/01
- 206 Österrike, 6 kreutzer 1800. Ryssl. Rubel 1897, Litauen
10 litu 1936. Estland, 2 krooni 1930 (2). 5 st.1+, 1, 1+, 1+, 1+
- 207 Sedlar. Sverige, 10 kronor 1968 jub. (13), 5 kronor
1952 (2), handskrift på den ena. 1977 (2), 1978 (3),
1981. 22 st.....01-01/0
- 208 Sedlar. Ryssl. 1000 rubler 1917 (3), 250 rubler 1917
(6), 25, 10, 5 rubler 1909, 1 rubel 1898, 1 kopek u.å.
(4) Tyskl. 5 st inflationssedlar. 22 st.....1+-01/0
- 209 Engl. 1 penny 1797 (2), 1807, 60, 61, 88, ½ p 1775 farthing
(oläsl. år). 3 pence 1859, 98, 1919.....1?-1+
- 210 Farth 1897, 1915, 28, 52, ½ p 1905, 25, 38, 52, 60, penny
1876, 96, 1903, 19, 36, 48, 3 pence 1937. 16 st.....1-1+
- 211 6 pence 1879, 1904, 16, 28, 42, 50, 58, skilling 1818, 1872,
95, 1921, 32, 38, 50, 56. 15 st.....1?-1+
- 212 Engl. årsset 1981, 1983. Australien: 2 dollar som
sedel och mynt infattade i illustrerad kartong.....0
- 213 Ungern: Denar 1763 C2, Kraiczner 1868 Y1, 2 filler
1897, 1926 Y24, 38, 10 fil. 1908, 15, 62, 81 Y25, 26, 72,
20 fil. 1927, 66 Y40, 73, 50 fil. 1948, 67 Y62-,
1 Forint 1952, 65, 67 Y75, 80, 92, 2 For. 1960 Y81, 1975,
1, 2, 5 pengö 1941, 41, 43 Y54, 55, 57. 20 st.....1?-01

- 214 Holland: $\frac{1}{2}$ c. 1894, 1903, 14 Y3, 3 c, 35, 1 c 1877, 92, 1901, 29, 42, 48, 51 Y2, 18 4B, 36, 48, 53, 57, 2 $\frac{1}{2}$ c. 1886, 1904, 05, 16 Y5, 5 c. 19, 37, 5 c. 1950 Y58, 10, 25 c. 1943 Y51, 42. 17 st.....1-1+
- 215 Frankrike: 1 fr. 1866A Y30, 50 c. 1846A, 66BB, 95, C199, Y29, 48, 25 c. 1867 Y28 (5 st). 20, 10, 10, 100 fr. 1933, 31, 48, 54 Y87, 86, 86B, 101, (4 st). Belg. Congo: 1, 2 fr. 1926, 43 Y21, 24 (2 st). 11 st.....
- 216 Ryssl: 1 kop. 8 st., 2 kop. 3 st., 3 kop. 3 st, 5 kop. 3 st., 10 kop. 5 st., 15 kop. 15 st., 20 kop. 14 st., 49 st.....blandad
- 217 Maximinus pius, denarius. Seaby 70. Faustina junior denarius. 2 st.....
- 218 8 st obestämda romerska bronsmynt + 3 st obestämda kopparmynt. 11 st.....1?-1
- 219 Polletter 41 st.....
- 220 Medaljer och nålmärken. 30 st.....
- 221 Ahlströms Auktionskataloger nr 1-20. 20 st.....
- 222 Lagerqvist: Svenska Mynt, Sear: Roman Coins. 2 st...
- 223 2 mark 1678. Sjöfynd?.....1?
- 224 20 kronor 1877 med "0".....1+
- 225 20 kronor 1902. Tunna repor.....(1+)
- 226 10 kronor 1874/3.....1, /1+
- 227 10 kronor 1901.....1+
- 228 5 kronor 1881.....1+/01
- 229 5 kronor 1920.....1+/01
- 230 Danm. 20 kronor 1910.....1+
- 231 Danm. 10 kronor 1967 jub. Silver. Liten repa.....(01/0)
- MEDALJER**
- 232 Karl XII, 200-årsminnet av dennes död. Grav. Sven Kulle. Silver SNF:5,26.....01
- 233 Oskar II. 25-årigt regeringsjubileum 1897. Grav. Lea Ahlborn. Inskriften författad av Carl Snoilsky. SNF 5:18. Silver. 2:a utgåvan 1921.....01/0
- 234 Oscar II och Sofias guldbryllup 1907. Grav Erik Lindberg. SNF 5:20. Silver.....01
- 235 Gustav V 80 år 1938. Av Gösta Carell. SNF 5:41. Brons med randskrift.....01/0
- 236 SNF:s besök på Kungl. Myntet 1928. SNF 5:34. Brons..01/0
- 237 Lea Ahlborn. Arsmötet 1901. SNF 5:19. Silver.....1+/01
- 238 C.R. Berch av E. Lindberg. Slagen av Sv. Akad. 1912 Silver Hy 2:337.....1+

239	A. Bernström/årsmötet 1925, av E Lindberg. Brons-plankett. SNF 5:32.....	01/0
240	Carl Bildt av Gösta Carell. SNF 5:48. Brons.....	1+/01
241	Elias Brenner av E.H. Ekvall. Var avsedd att bli SNF:s första medalj. Se Myntkontakt 9/10 1984. Bly..	1+/01
242	Elias Brenner/årsmötet 1873, av A. Lindberg. SNF 5:2. Silver.....	01
243	C.W. Burmester av E. Lindberg. Bronsplakett.....	01/0
244	Jacob von Engeström av G. Carell. SNF 5:40a. Brons..	01
245	Reymondt Falz/årsmötet 1921, av E. Lindberg. SNF 5:29. Silver.....	01
246	Hans Forsell av G. Carell 1947. SNF 5:46. Brons.....	01
247	G von Franken/årsmötet 1977. SNF 5:59. Guld.....	0
248	Claes Gartz av Lea Ahlborn 1893. SNF 5, sid 10. Brons, fläckar.....	(01)
249	Jonas Hallenberg/årsmötet 1876, av A. Lindberg. SNF 5:5. Brons.....	01/0
250	R.W Hartman/årsmötet 1931, av Leo Holmgren. SNF 5:36. Silver.....	01
251	Bror E. Hildebrand/årsmötet 1885 av A. Lindberg. SNF 5:15. Brons.....	01/0
252 *	Bror E. Hilderbrand av A. Lindberg, slagen av Vitt. akad. Silver.....	1+/01
253	Hans Hildebrand/årsmötet 1913. SNF 5:22. Nyprägl. 1940. Brons.....	01/0
254	Hans Hildebrand 70 år 1912. Bronsplakett. Hy II:288.	1+/01
255	Daniel Holmberg av I. Menckel 1922, Bronsplakett. NM 24:125.....	01
256	G.E. Klemming 65 år 1888, av A. Lindberg. Oval silver SNF 5:16.....	01
257	Magnus Lagerberg/SNF:s 40-årsjubileum 1913, av A. Lindberg. SNF 5:21.....	01
258	A. Levin. Variant med felaktigt födelseår, blyavslag. Se SNF 5:38.....	1+
259	V.E. Lilienberg/SNF:s 50-årsjubileum 1923, av S. Kulle. SNF 5:30. Silver.....	01/0
260	Erik Lindberg 50 år, av S. Strindberg 1923. Silver-plakett. NM 24:211.1.....	01
261	Adolf Lindberg/årsmötet 1925, av E. Lindberg. Brons. SNF 5:31.....	01
262	C.A. Ossbahr, av G. Carell. Brons. SNF 5:39.....	1+/01
263	N.L. Rasmunsson 50 år 1954, av G Carell. Brons. SNF 5 sid 11.....	01/0

- 264 A.W. Stiernstedt, C Snoilsky och M. Lagerberg/SNF
SNF 5:47.....01/0
- 265 W.T. Strokirk av A. Lindberg. Brons. SNF 5:17.....01
- 266* Sven Svensson av S. Kulle. Silverplakett. Endast
8 ex i denna metall. SNF 5:35.....1+/01
- 267 Bengt Thordeman 50 år, av G. Carell. Brons.
SNF 5 sid 11.....1+/01
- 268 Axel Wahlstedt av Svante Nilsson. Brons. SNF 5:42...01
- 269 J.O. Wedberg/årsmötet 1916 av S. Kulle. Silver.
SNF 5:25.....01
- 270 Joh. West Wilson av A. Lindberg. Donator vid inköp
av Oldenburgs medaljsamling till Göteborgs Museum.
Oval silver. Hy II:214.5.....01
- 271 Litteratur. Numismatiska Meddelanden 17, andra
uppl. 1975.....
- 272* Utgår
- 273* Rom, rep. Paullus Aemilius Lepidus 55 f Kr. Denar.
Concordis hvd h. med slöja)(Perseua och hans två söner
som fångar. S I:Aemilia 10.....1+
- 274 S. Cassius Longinus, 55-52 f. Kr. Vestas hvd v, med
slöja)(man läggande röstskiva i urna. Denar.
S I: Cassia 10.....1+
- KJESARDÖMET**
- 275 Trajanus 98-117. Denar. Hvd h.)(Fortuna sittande v.
Jmf S II:149.....1+
- 276 Septimus Severus 193-211. Hvd h.)(Neptunus stående
v. S III:543.....1/1+
- 277 Julia Domna 196-211. Denar. Hvd h.)(Isis stående h.
med Horus. S III:174.....1
- 278 Constantius II 337-361. Centenionalis. Hvd h.)(soldat
stickande fallen ryttare med spjut. Sear 3903. Brons.1+
- AKTIER**
- 279 a) Stockholms Transport- och Bogserings AB. Aktiebref
1000 kr på 10 aktier. Nris 77911-77920. Sthlm 1918.
b) Bergsunds Mekaniska Verkstads AB. Aktiebref
1000 kr på 10 aktier. Nris 13511-13520. Sthlm 1917.
Båda med kuponger.....01
- 280 a) Stockholms Transport- och Bogserings AB. Aktiebref
500 kr på fem aktier. Nris 9616-9620. Stockholm 1918.
b) Bergsunds Mekaniska Verkstads AB. Aktiebref 100 kr.
No 21351. Stockholm 1917. Båda med kuponger.....01
- 281 a) Stockholms Transport- och Bogserings AB. Aktiebref
100 kr nr 5241. Sthlm 1918. b) AB Axel Christiernsson.
Aktiebref 2500 kr på 25 aktier. Nris 22376-22400.
Sthlm 1917. Båda med kuponger.....01

No 26. Eximium.
 N. Sigur. Alley. M. M. M. M.
 S. 18. M. M. M. M. M. M.
 S. 11. M. M. M. M. M. M.
 S. 11. M. M. M. M. M. M.

108

252

272

266

273

- 282 a) AB Ytterstfors-Munksund. Aktiebref 1000 kr på 10 aktier Nris 37913-37940. Sthlm 1916. b) AB Axel Christiernsson. Aktiebref 1000 kr på 10 aktier nr 123536-123545. Sthlm 1917. Båda med kuponger.....01
- 283 a) Dampskibs AS John K. Haarlands Rederi. Aktiebrev 1000 kr nr 4764. Haugesund 1917. b) AB Axel Christiernsson. Aktiebref 500 kr på 5 aktier nr 78341-79345. Sthlm 1917. Båda med kuponger.....01
- 284 AB Axel Christiernsson. Aktiebref 100 kr nr 72642. Sthlm 1917. b) Norsk Maskinindustri AS. Aktiebrev 1000 kr no 14588. Kristiania 1919. Båda med kuponger..01
- 285 a) Rederi AS Frey. Aktiebrev 1000 kr no 2684. Kristiania 1917. b) Dampskibs AS Cordial II. Aktiebrev 1000 kr no 3996. Kristiania 1918. Båda med kuponger.01

Polletter ur Sven Svenssons samling.

BRUKSPOLLETTER

- 286 Dannemora. Hjulvindsgruvan, HJULW/SCH, ensidig, järnbleck. Stj 44:12.....1+
- 287 Jungfrugruvan. JUMF/II, ensidig, järnbleck. Stj 44:6.1+
- 288 Löfstagruvan, LÖFS/ST, ensidig, järnbleck. Stj 45:34.1+/01
- 289 Hammarby Järnverk, 12/HBY,10/HBY avser tunnor kol. Fråns. Sporongs äldre stämpel, mässing. NM XII 39:12,14. 2 st.....1/1+
- 290 Klosters Bruk. C I/17 T=KOL/CEL, ensidig, järnbleck. Stj 82:18.....1+
- 291 C I/14T = KOL, en liggande pil mellan K/Ms ensidig, järnbleck, högra övre hörnet avhugget, samt en cm-lång spricka vid ettan upptill höger. Stj 82:20.....(1+)
- 292 Korså Bruk, kolpollett 17 T OR, därunder inom ring ES, ensidig, järnbleck. Stj 83:2.....1+
- 293 Kungsgårdens Valsverk, mjölkpolletter 3/KGD, 2/KGD, (=oskummad mjölk) ensidig mässing. NM XII 52:1,2. 2 st.1,1+
- 294 Laxsjö Masugn, 14/T-KOL, ensidig, järnbleck. NM IV 23:4.....1
- 295 Lenna Masugn, LENNA/MJÖLK-POLLETT, på den ena är mittfältet urstansat, mässing, ensidiga. Stj 85:1,2. 2 st.....1+
- 296 Oveholms landtgodts, A R H (=mandsagsverke), ensidig, zink. NM IV 34:1. R.....1/1+
- 297 Rejmyre Glasbruk, a) R på stjärnformig platt av tunnt mässingsbleck, b) B. Fyrkant med avhuggna hörn, mässing. c) RB. Som b men förtent järnbleck. d) R. Trekant, tunnt mässingsbleck. NM IV 35:1-4. 4 st.....1-1/1+
- 298 Skultuna Bruk, fattigvården I/Sa, I/2Sa, AM/Sa, ensidiga, förtent järnbleck. NM IV 37:1-3. 3 st.....1+

- 299 Sternö Stenhuggeri, STERNÖ 25,10 av förtent järnbleck, 5,2,1 av koppar, ensidiga, användes till dagavlöning. NM XII 72:3-7. 5 st.....1-1+
- 300 Stora Kopparberg. STORE KOPPARBERGSL.POLLETT 1763, STORA KOPPARBERGSL.POLLETT 1791, koppar. Stj 178:42,44. 2 st.....1?
- 301 Söderfors, 3 S/s, 2 S/s (=stigar kol), ensidiga, koppar. NM XII 139:2,3. 2 st.....1
- 302 Wattholma Järnverk, 1/2 LÄST inom perlkrets. Omsrift: WATTHOLMA BRUKS KOLMÄRKE. Vid kanten en perlkrets. Näver. Stj 191:3. R.....1+
- 303 Wij Järnverk, I 1 därunder W (=skeppund malm), ensidig, järnbleck. NM IV 69:4.....1

TRAFIKPOLLETTER

- 304 Stockholm, Bolaget Föreningen, ANGSLUPS-BILJETT/EMELIAN/RIDDARHOLMEN/OCH/LILJEHOLMSVIKEN/10 ÖRE, ensidig, koppar. Stj 226:21.....1+
- 305 LADUGARDSLANDET/1862/STADEN, ensidig, mässing. Stj 236:91.....1
- 306 ÅNGSLUPSBOLAGET/NACKANÄS, fräns. Sporrongs äldre stämpel, mässing. NM IV 44:72.....1/1+
- 307 EDSVIKENS-ÅNGBATSBOLAGS-BILLJETT 50 ÖRE, fräns. slät, mässing. Stj 235:85.....1/1+
- 308 EDSVIKENS BOLAG 25 ÖRE, fräns. slät, mässing. Stj 235:86.....1/1+
- 309 STOCKHOLMS ÅNGSLUPS AKTIEBOLAG 3 ÖRE (3), 5 ÖRE (3), 8 ÖRE (2), 10 ÖRE (2), AF, ÅNGSLUPS-BOLAGET/FÖRENINGEN 6 ÖRE, NYA ÅNGSLUPS BOLAGET (2), KARL XII TORG-STADSGÅRDEN 5 ÖRE. 14 st.....1-1+
- 310 Malmö. ÅNGSLUPS POLLETT, inom omskriften en ångbåt, fräns. slät, mässing. Stj 217:6.....1+
- 311 Sundsvall. ÅNGAREN SKÖN 20 ÖRE, fräns. Sporrongs nyare stämpel, mässing. NM XII 138:59.....1+/01
- 312 ALNÖSUNDETS-ÅNGBATS-AKTIEBOLAG 35,30 ÖRE, fräns. Sporrongs äldre stämpel, mässing. NM XII 136:18,19. 2 st.....1+/01
- 313 Stockholm. Nya spårvägs AB (5), Södra spårvägs AB, Mosebacke gångbro 3 öre. 7 st.....1-1+
- 314 Lik föregående. 7 st.....1-1+

ÖVRIGA POLLETTER

- 315 Gävle Stads sandkörsel, instämplat G, fräns. slät, järnbleck. NM IV 12:14,15. 2 st.....1+
- 316 Motala Nya Bryggeri AB. MOTALA/4,2 ÖRE/BR=BL. (4=40 tum svagdricka eller 20 tum öl)(2=20 tum svagdricka.) fräns. slät, zink. NM IV 26:5,6. 2 st.....1/1+

- 317 Linköping. Stora Hotellet I R, 10, jernbleck. Ljungby Järnvägshotellet LOUIS ARNDT 1,2, fräns. Sporrongs nyare stämpel, mässing. NM XII 53:1,4, 158:4,5. 4 st.1/1+
- 318 Norrköping. STADSHUSET P.J. BORG, instämplat 500,100, 25,10, fräns. Sporrongs nyare stämpel, mässing. NM XII 61:7,8,10,11. 4 st.....1+/01
- 319 Norrtälje?. BAD-POLLETT, J. JOHNSON, instämplat 25, 12,6 öre, brakteatprägling, mässing, koppar, zink. 3 st.1/1+
- 320 NORRTÄLJE BADRESTURANT.A.F.(=Amalia Fries), instämplat 100, fräns. Sporrongs nyare stämpel, mässing. NM XII 62:8.....1+
- 321 Nyköping, fattigvården, instämplat F. M. H. järnbleck. NM XII 62:1,2,4. 3 st.....1
- 322 Stockholm, Arbetareringen 50,40,30,25,10, gröt och mjölk, måndags och tisdags middag, måndagsafton tisdagsafton (3),onsdagsafton (2), fredags och lördagsafton. 16 st.....1-1+
- 323 Maria Hiss & Magasins AB, 6 (2),5,3 öre, fräns. MHB. Mosebacke Gångbro 3 öre, fräns. Sporrongs äldre stämpel 5 st.....1
- 324 Mosebacke Restaurant, instämplat 50,25/Q.M (Qvintus Mellgren), ensidiga. Sundbyberg, 1/RO (=R. Olsson), Sporrongs nyare stämpel på fräns. mässing. NM XII 96:276,277, 134:5. 3 st.....1
- 325 RENHALLNINGS WERKET, utan timtal, ensidig, mässing Stj 243:142.....1
- 326 Stenhamra, 500,5 öre, ovanför S.A.K.F. under Stenhamra, fräns. Sporrongs äldre stämpel, mässing, koppar. NM XII 71:1,5. 2 st.....1+/01
- 327 Stockholms Vinhandels AB, 10 zink, Engströms & Haglinds vinhandel 10 öre, zink, ärgad. JOH.A. Bengtsson vinhandel 6, ns. Hugo Lundström instämplat 15 ensidig, mässing. Lefflers & co HL/10 ensidiga, mässing. NM XII 124:19 (men zink), 124:10, 123:3, 124:15,12 (utan Sporrongs stämpel). 5 st.....1-1+
- 328 Wiener Cafe 100,50,10,5 öre NS, NM XII 108:486,88, 90,91. 4 st.....1+
- 329 Akerholmska Bostättningsmagasinet, Svanström & co lager av rit- och skrivmaterialer, John.A. Neiiendam, kaffelager. NM XII-,-, 115:93. 3 st.....1+,1,1+
- 330 Sundsvall, Fanny Wassberg, raksalong, fräns. Sporrongs nyare stämpel. Al.....1+/01
- 331 Riksgäldspollett 1/2,1/4 skilling 1800. SM 68,72. 2 st.1,1/1+
- HUNDSKATTEMÄRKEN**
- 332 Karlskrona 1872 nr 165, mässing.....1/1+
- 333 Lund/1869/98, 1874/14, mässing. 2 st.....1
- 334 Sollentuna, inget årtal instämplat, mässing.....1+/01

- 335 Sundsvall, 1877 nr 140 zink, 1880 nr 150 mässing. 2 st.1+
Personmedaljer ur Sven Svenssons samling
- 336 De la Gardie, J.P. 1583-1652, riksråd m m. Bröståbild h)(De la Gardie till häst. Grav. L. Ahlborn, silver 32 mm. Slagen 1879 av Sv. Akad. Hy I:31.2. SS 11233.01
- 337* De la Gardie, M.G. 1622-1686, riksråd m m. Ornerad tysk sköld innehållande De la Gardies vapen)(text. Spelpenning slagen förmodligen under De la Gardies och prinsessan Maria Eufrosinas förlovningstid 1645-47. Bly 29 mm. Hy 1:66.1. SS 11236. R.....1+
- 338 Som ovan: Bröståbild h)(solros. Oval ca 41 mm hög. Utförts på 1650-talet, gjuten, brunfärgat tenn. Hy I:67.2. SS 11237.R.....1+
- 339 Som ovan. Bröståbild h)(palm med sten på toppen utsatt för fyra vindar. Grav. av J.G. Breuer mellan 1663 och 1669. Frånsidans stämpel sprängd. Brons ca 50 mm. Hy I:76.2. SS 11238. R.....01
- 340 Som ovan. Bröståbild h)(en stjärnbeströdd himmel över kompass. Grav. av J.G. Breuer ej senare än 1669. Förgyllt bly. Ca 50 mm. Hy I:68.5. SS 11239. R.....01
- 341 Som ovan men utförd i brunfärgat bly. SS 11240. R...1+
- 342 * Som ovan. Bröståbild h)(regnbåge över havet. Slagen av Sv. akad. 1823. Silver 32 mm. Hy I:68.6.SS 11241.1+
- 343 De Laval, G. och Bernström, J. bådas bröstbilder bredvid varandra)(sittande kvinna med modellen till en separator, visande den för Mercurius, text. Grav. E. Lindberg. Silver 50 mm. 72,98 g. Hy II:291.2a. SS 11244.....01
- 344 * Dickson, J.F. 1844-1898. Vapensköld med D:s valspråk) (MINNE AF DEN 11 JUNI 1881. Attkantig. Grav. och slagen av A. Lindberg till en fest som D. gav för deltagarna i konstnärsmötet i Göteborg. Förgyllt mässing. Stampen förstörd sedan några få ex. präglats. Hy II:241.1. SS 11248. R.....01/0
- 345 Som ovan. En åt vänster springande man)(TILL ERÖFRAREN AV J. Fr. DICKSONS VANDRINGSPRIS FÖR UTHALLIGHETS-LÖPNING I ENG.MIL 1895. Grav. A. Lindberg. 22 mm. Hy II:241.2. SS 11249.....01
- 346 * Dubb, Per, 1750-1834, bröstbild h)(text. Grav. C. Enhörning. Slagen av Borgerskapets äldste i Göteborg 1806. Brons 54 mm. Hy II:90.2b. SS 11252.....01
- 347 Ehrenstrahl, D.K. 1629-1698. Bröståbild h)(en grupp sinnebilder av målarekonst, text. Grav. C. Enhörning. Slagen av Sv. akad. 1808. Silver 32 mm. Hy 1:82.2. SS 11263. Liten repa.....1+/01
- 348 * Ehrensvärd, K.A. 1745-1800. Huvud h)(slät. Grav. C. Enhörning. Silver 21 mm. Hy I:331.1. SS 11265.....01

- 349* Ekeboom, Olof, 1716-1784. Domprost i Göteborg. Bröstbild h.) (stjärnor, text. Grav. C. Enhörning. Slagen av den studerande ungdomen vid Göteborgs gymnasium i anledning av E:s död. Stamparna sprungo efter några få ex. Hy I:291.1. SS 11272. R.....01
- 350 Ekströmer, C.J. 1793-1860. Huvud h) (stående eskulap. Grav. Lea Ahlborn. Slagen 1871 av Vet. akad. Silver 31 mm. Hy I:148. SS 11280.....01/0
- 351* Ericsson, Nils 1802-1870. Huvud h) (Svea sittande på en varupacke. Grav. Lea Ahlborn. Slagen av järnvägstjänstemän och överlämnad 1864 till E. vid en fest till hans ära. Silver 47,5 mm. Hy II:163.1. SS 11299.01
- 352 a) Ernst, J.A. 1710-1781, kommersråd. Bröstbild h) (text. Slagen 1783 av Frimurarebarnhusdirektionen. Förgyllt tenn 33 mm. Hy I:281. Liten repa. SS 11302.
b) Fahlcrantz, C.J. 1774-1861. Huvud h) (tavelduk lutad mot ett staffli. Grav. C.M. Mellgren. Brons 42 mm. Hy II:149. SS 11307.....1+,01/0
- 353 Faggot, Jakob 1699-1777. Bröstbild h) (text. Grav. K.G. Fehrman eller G. Ljungberger. Slagen 1778 av Vet. akad. Silver 34 mm. Hy I:246. SS 11306.....01
- 354 a) Frigel, Petter 1750-1842. Huvud h) (text. Grav. M. Frumerie. Brons 43 mm. Hy II:110. SS 11341.
b) Gyllenborg, Fredrik. Bröstbild h) (text. Slagen efter G:s död av hans änka. Grav. C.I. Wikman. Bly eller tenn, 52 mm. Hy I:194.3. SS 11381.....01,01
- 355 Fuchs, Rutger 1682-1753. Bröstbild h) (grip, SÖDRA STÄKET. Grav. J. Huaberg, bilden kopierad efter A. Lindberg. Slagen 1919 av Södermanlands regemente med anledning av 200-årsdagen av striden vid Södra Stäket. Silver 31 mm. W I:21.2. SS 11344.....01/0
- 356* Grill, Anna Johanna 1720-1778. Trana) (text. Spelpenning grav. D. Fehrman och av honom skänkt till G. 1755. Silver 31 mm. Hy I:249.1. SS 11362. R.....1+/01
- 357* Grill, Klas 1705-1767. Trana) (två korslagda facklor, text. Slagen med anledning av G:s silverbröllop 1762. Grav. Dan Fehrman. Silver 31 mm. Hy I:209.2. SS 11365. R.....1+/01
- 358 Gumaelius, Karl Arvid 1833-1908. Bröstbild v) (två kvinnor och en gubbe. Grav. E. Lindberg. Silver 60 mm. Hy II:278. SS 11371.....01/0
- 359 Hazelius, Arthur I. 1833-1901. Bröstbild) (TILL NORDISKA MUSEETS SKAPARE. Grav. A. Lindberg till H:s 60-årsdag. Brons 56 mm. Hy II:248.1. SS 11406.....01/0
- 360* Hedlinger, J.C. 1691-1771, kungl. medaljgravör. Bröstbild h) (kustlandskap, text. Grav. och slagen av D. Fehrman, då han efterträdde sin lärare Hedlinger som gravör vid myntverket. Silver 27 mm. Hy I:233.17. SS 11421. R.....1+/01

337

342

344

346

348

349

356

351

357

360

364

- 361 Samma som ovan. Huvud v)(text. Grav. och slagen 1823 i Paris för Durands serie av minnespenningar över ryktbara personer. Brons 42 mm. Hy I:234.25a. SS 11428.01
- 362 Hilderbtand, B.E. 1806-1884. Brösthild v)(fornnordisk dös. Grav. A. Lindberg. Slagen av V.A. Silver 31 mm. Hy II:188.3. SS 11445.....01/0
- 363 Hisinger, Wilhelm 1766-1852. Brösthild h)(bergvägg, text. Grav. Lea Ahlborn. Silver 31 mm. Hy II:134. SS 11449.....01/0
- 364* Horn, Arvid 1664-1742. Brösthild h., ensidig. Grav. J.C. Hedlinger. Slagen av Horn själv och skänktes insatt i fingerring till hans vänner. Silver 14 mm oval. Hy I:168.3. SS 11460. R.....01
- 365 Hjärne, Harald G. 1848-1922. Brösthild h)(portal med fura och altare. Grav. E. Lindberg. Silverplakett 60x47,5 mm. Slagen med anledning av H:s 70-årsdag. W I:156. SS 11451.....01/0
- 366* Hwasser, Elise, E.C. 1831-1894. Premiäraktris vid Kgl. teatern. Halsbild h)(text inom en lagerkrans. Grav. A. Lindberg. Silver 43 mm. Hy II:224.1. SS 11468....01/0
- 367 Hwasser, Israel 1790-1860, med. dr. Brösthild v) (fyrtorn. Grav. Lea Ahlborn. Slagen av Vetenskapsakademien 1873. Silver 31 mm. Hy II:148. SS 11470...01/0
- 368* Härleman, Juliana Henrika, född von Liewen 1709-1779. Glasögon och spelkort på ett bord)(kärleks gud stående. Grav. D. Fehrman. Slagen av K.G. Tessin. Spelpenning koppar 31 mm. Hy I:274.2. SS 11484. R.....01/0
- 369 Johansson, Carl Johan 1834-1909, 1:ste vaktmästare i Göta Coldinuorden. Coldinuordens vapensköld)(text. Slagen av orden. Hy II:280. SS 11497.....01/0
- 370 Järta, Hans 1774-1847. Brösthild h)(tre gudinnor vid ett altare. Grav. K.M. Mellgren. Brons 41 mm. Hy II:120.3. SS 11503.....01/0
- 371* Karlsten, Arvid)(Keder, Nils. Grav. J.C. Hedlinger. Brunfärgat tenn. Hy I:121.4 (Karlsten), 155.9 (Keder). SS 11507.....01
- 372* Keder, Nils 1659-1735. Brösthild h)(text. Grav. J.C. Hedlinger. Tenn 42 mm. Hy I:156.11. SS 11515. a. Små repor på kinden.....(01)
- 373 Kellgren, Johan Henrik 1751-1795. Huvud h, utan inskrift på åttkantig tjock platta med slät baksida. Bly. Hy I:320.2a. SS 11524.....1+
- 374 Samma som ovan. Huvud h)(K. sittande på sten emottagande en lyra av de tre gracerna. Grav. J.E. Ericsson. Slagen 1869 av Sv. akad. Silver 31 mm. Hy I:320.3. SS 11525. R.....01/0
- 375 Kjellberg, Jonas 1752-1832. Brösthild h)(text. Slagen av Göteborgs söndagsskolas styrelse. Brons 38,5 mm. Hy II:87.3. SS 11531.....01

- 376 af Klercker, Carl Nathanael 1734-1817. BröstmBild)
(K. står på en höjd hållande tyglarna till en häst
och ser en arme. Grav. J. Munsterhielm. Slagen av Num.
föreningen i Finland 1924. Boström 59. SS 11534.....01/0
- 377 Maria Aurora von Königsmark 1662-1728. BröstmBild h)
(Aurora åker i en vagn dragen av en bevingad häst.
Grav. C. Wermuth i Gotha. Tenn 44 mm. Hy II:336.3b.
Unik.Var. av Hy I:142.3. SS 11553.....01
- 378* Lagerberg, Magnus 1844-1920. Attens vapensköld)
(text. Attkantig jetong 33 mm. Slagen i Brussel 1874.
brons. Hy II:310.3. SS 11565.....01/0
- 379* Samma som ovan. BröstmBild h)(text. Grav. A Lindberg.
Slagen av J.W. Wilson 1887. Silver oval 51 mm.
Hy II:311.10. SS 11569.....01
- 380 Samma som ovan. BröstmBild v.)(text. Grav och skänkt
av Adolf Lindberg 1887. Silver 44 mm. Hy II:312.13.
SS 11571.....01/0
- 381 Lagerberg, Carl Sven Axel 1822-1905. BröstmBild v)
(två korslagda kommandostavar, text. Grav. A Lindberg.
Slagen 1889 till L:s 50-års officersjub. Brons 56 mm
Hy II:268.SS 11579.....01/0
- 382 * Lagerberg, Sven M:son och Hellevid Posse. Deras
familjevapen i två sköldar)(FÖRENADE PÅ ALMNÄS DEN
20 JANUARI 1914. Slagen av M. Lagerberg till sonens
bröllop. Grav. A. Lindberg. Silver. W 208.1. SS 11580.01/0
- 383 Samma som ovan)(FÖRENADE I NORRA FOGELAS KYRKA DEN
20 JANUARI 1914. Slagen 1914 av samma anledning som
ovanstående och tidigare än denna. Vigselakten var
nämligen bestämd att äga rum i N Fogelås kyrka men så
inträffade så stark köld, att kyrkan ej ansågs kunna
uppvärmas, varför vigseln i stället måste försiggå i
brudens hem. Silver 31 mm. W 208.1a. SS 11581.....01/0
- 384 Lefrén, Johan Peter 1784-1862. BröstmBild h)(L:s vapen-
sköld. Grav. Lea Ahlborn. Slagen av Vet.akad. 1887.
Silver 31 mm. Hy II:151.2. SS 11591.....01/0
- 385 Leijoncrona, Kristofer, föd.år obekant-1710. Bröst-
bild h)(strand med höga klippor. Gjuten i England,
sannolikt i anledning av L:s död. Brunfärgat bly,
55 mm. Hy I:103.3. SS 11594. R.....1+
- 386 af Leopold, Karl Gustaf 1756-1829. BröstmBild v)(upp-
flygande örn. Atsidans inskrifter är avsedda att
utgöra skilda meningar. Läst var för sig anger
nedre skriften dagen, på vilken man ansåg L. vara
född, men läst som fortsättning till den övre anger
den dagen på vilken hans 70:e (71:a) födelsedag in-
föll. L. skulle alltså ha blivit 70 år gammal samma
dag som han föddes. Brons 43 mm. Hy II:78.1.
SS 11600. R.....01/0

- * 387 Lewenhaupt, Adam, Ludvig 1659–1719. Peter I av Ryssland)(Krigsgudinnan sittande på troféer. Slagen över den sv. armens kapitulation vid Perevolotsjna den 1 juli 1709. Tenn 47 mm. Hy I:125.4. Ossbahr 145. SS 11609.....01
- 388 Lind-Goldschmidt, Jenny M. 1820–1887. Spelpenningar med l:s bild präglade å Lauerska jetongfabriken i Nürnberg. Två olika ex. Hvd. v.)(NESCIT OCCASU samt SPIEL-MARKE. Hy II:199.2, 200.6. SS 11621, 11629....1+
- 389 Lindblad, Adolf Fredrik 1801–1878, kompositör. Huvud h)(en harpspelande man. Grav. Lea Ahlborn. Slagen av Sv. akad. 1880. Silver 31 mm. Hy II:177. SS 11642.01
- 390 Ling, Per Henrik 1776–1839. Den svenska gymnastikens fader. Bröstdbild h)(ekkvist, text. Grav. S. Kulle. Silver 44 mm. Hy II:101.2a. SS 11652.....01/0
- 391 von Linné, Carl 1707–1778. Bröstdbild h)(text. Grav. D. Fehrman. Tenn 34 mm. Hy I:252.5. SS 11658.....01/0
- * 392 Samma som ovan. Bröstdbild v)(NATUS SMOLANDIAE...Grav. E. Dubois. Brons 41 mm. Hy I:253.7. SS 11661. R.....01/0

387

392

UPPNÅDDA PRISER
vid
SVENSKA NUMISMATISKA FÖRENINGENS AUKTION
den 23 april 1991

Nr	Kr	Nr	Kr	Nr	Kr	Nr	Kr	Nr	Kr	Nr	Kr
1	800	51	240	101	280	151	100	201	110	251	160
2	325	52	325	102	270	152	170	202	50	252	150
3	80	53	220	103	230	153	15	203	50	253	240
4	400	54	400	104	175	154	75	204	150	254	55
5	400	55	20	105	95	155	150	205	190	255	25
6	425	56	140	106	60	156	150	206	390	256	120
7	400	57	400	107	50	157	100	207	80	257	300
8	1200	58	900	108	25	158	240	208	880	258	130
9	80	59	400	109	10	159	100	209	50	259	200
10	350	60	80	110	1500	160	250	210	75	260	75
11	375	61	160	111	95	161	190	211	250	261	80
12	5500	62	150	112	10	162	200	212	120	262	90
13	325	63	90	113	95	163	60	213	120	263	80
14	550	64	650	114	30	164	375	214	30	264	75
15	425	65	210	115	75	165	300	215	50	265	80
16	280	66	30	116	280	166	475	216	100	266	110
17	600	67	25	117	190	167	120	217	25	267	110
18	300	68	30	118	130	168	200	218	45	268	80
19	325	69	600	119	55	169	220	219	50	269	40
20	55	70	270	120	100	170	300	220	80	270	A
21	4400	71	200	121	65	171	250	221	35	271	50
22	260	72	160	122	80	172	1700	222	80	272	350
23	270	73	100	123	15	173	1600	223	70	273	85
24	110	74	110	124	35	174	550	224	50	274	75
25	160	75	80	125	10	175	A	225	50	275	210
26	375	76	260	126	35	176	A	226	30	276	170
27	750	77	230	127	480	177	425	227	80	277	70
28	325	78	170	128	240	178	50	228	200	278	35
29	280	79	325	129	300	179	40	229	100	279	10
30	80	80	80	130	A	180	100	230	50	280	160
31	325	81	350	131	350	181	A	231	170	281	65
32	475	82	210	132	325	182	25	232	70	282	30
33	170	83	175	133	180	183	60	233	75	283	375
34	550	84	120	134	110	184	35	234	10	284	110
35	75	85	250	135	90	185	100	235	50	285	40
36	180	86	200	136	A	186	190	236	70	286	210
37	65	87	250	137	180	187	100	237	180	287	155
38	55	88	100	138	110	188	260	238	65	288	300
39	2000	89	80	139	210	189	50	239	800	289	1800
40	650	90	160	140	160	190	200	240	270	290	1500
41	230	91	260	141	65	191	90	241	A	291	100
42	1600	92	250	142	160	192	55	242	80	292	200
43	600	93	180	143	50	193	55	243	30	293	110
44	550	94	90	144	55	194	35	244	30	294	95
45	600	95	90	145	75	195	50	245	110	295	160
46	700	96	350	146	110	196	25	246	200	296	60
47	900	97	200	147	110	197	25	247	70	297	100
48	170	98	210	148	120	198	30	248	100	298	200
49	550	99	250	149	160	199	325	249	130	299	100
50	450	100	40	150	A	200	110	250	10	300	60

Nr	Kr	Nr	Kr	Nr	Kr	Nr	Kr
301	250	323	210	345	25	367	600
302	325	324	190	346	140	368	200
303	210	325	400	347	270	369	800
304	210	326	400	348	260	370	200
305	110	327	130	349	400	371	1600
306	375	328	210	350	460	372	520
307	375	329	700	351	325	373	1500
308	325	330	300	352	325	374	120
309	80	331	350	353	170	375	250
310	110	332	180	354	100	376	850
311	55	333	300	355	550	377	200
312	50	334	190	356	3900	378	550
313	60	335	65	357	610	379	850
314	60	336	190	358	160	380	150
315	60	337	425	359	160	381	550
316	60	338	400	360	220	382	170
317	90	339	180	361	140	383	1000
318	300	340	190	362	100	384	2100
319	85	341	170	363	425	385	400
320	90	342	140	364	60	386	550
321	70	343	400	365	1600		
322	210	344	260	366	550		

VISSTE DU ATT . . .

. . . förlagan till Drottning Kristinas riksdalrar 1641 - 53 är en oljemålning utförd av Jacob Elbfas år 1637?

Beställ medlemsförteckning från:

SVERIGES
MYNTHANDLARES
FÖRENING

ÖSTRA STORGATAN 20
S-611 34 NYKÖPING

Drottning Kristina, oljemålning av Jacob Elbfas. Strängnäs läroverk.

Några frågor om polletter

Även den myntsamlare, som ej är särskilt inriktad på polletter, träffar då och då på dylika och då gärna också problem. Man går till de "klassiska" pollettbeskrivningarna: Stiernstedt 1872, Numismatiska meddelanden IV 1877 och XII 1890 men blir i vissa fall lämnad i sticket, väl mest för att i dessa arbeten ej behövde förklaras vad som var självklart för en läsare för hundra år sedan. Nu är situationen en helt annan. Därför undras nu om någon kunnig pollettsamlare kan besvara nedanstående frågor eller ge anvisning på för mig okänd litteratur som kan ge svar.

1. Hur fungerade *exakt* de ofta förekommande sk *kyparepolletter* som har en rad olika valörer instämplade, tex 100, 50, 25, 10, 5 på Kalmar Hotel Le Grands polletter, troligen från ca 1900? Och vad bör de olika valörerna ha stått för?
2. Varför användes ibland *valören 500 öre* på polletter? Varför använde man inte skrivningen *5 kr*? Den senare förekommer också ibland, tex för stora Limugens värdshus, Jönköping, 1880-t. Och vidare: för vad gällde detta för hundra år sedan stora belopp? En festmiddag gick väl vid denna tid till 1 à 2 kr?
3. Vilka möjligheter har man att få reda på vad initialerna på en restaurangpollett står för, när ovanstående pollettbeskrivningar inte ger besked? Initialerna bör väl stå för källarmästarna men vad hette de? Ex: CJ på en pollett som enligt uppgift gällt Hotell Kung Carl i Växjö eller AG för restaurang i Stadshuset i samma stad, troligen ca 1900? Har man några andra möjligheter än kyrkoböcker, mantalslängder etc?

Gunnar Sundberg

ORDENSNYTT

Ordensnytt från Tjeckoslovakien (2)

Jfr nr 9 - 10/1990: 223 - 5. — Efter 12 dagars häftiga diskussioner beslöt parlamentet i "den tjeckiska och slovakiska federativa republiken" (CSFR) i början av oktober, att godkänna de tre ordensförslagen samt förtjänst- och hjältemedaljerna, men förkastade övriga medaljförslag liksom ordenskapitel och -suverän. Från 15 oktober 1990 upphörde de gamla ordnarna och titlarna enligt lag nr 404 av den 2 oktober samma år.

L. P-n

Jenny Lind

var rikt företräd i SNF:s höstauction 1990. Jag är själv samlare av medaljer och jetonger med musikmotiv. Till min glädje lyckades jag vid den auktionen förvärva flera nya nummer till min samling. Resultatet har kommit mig att häpna — två varianter, som inte finns med i Hyckert (NM XVII): nr 200:5 med huvud höger sida i stället för vänster sida, nr 200:7 med ordet NATUS i stället för NATA.

Mitt NATA-exemplar visar på att det präglats med en omgraverad NATUS-stamp.

Finns det någon annan samlare med dessa varianter? Det vore roligt att höra!

N U F

Sanningen
tiger still när pengar talar.
Ryssland.

Kungl Myntkabinettet

Utställningar: Ingång Narvavägen
(hörnet Linnégatan) 2 tr, Stockholm

Specialutställningar:
"Ur dolda gömmor"

Ring i övrigt telefon 08-783 94 00
för information.

Museet:

Tisdag - söndag 12 - 17
Måndag stängt

Besökstid: tisdag 13 - 16
ingång Narvavägen

Besöksadress
(efter överenskommelse om tid
per telefon): Storgatan 41

Postadress:
Box 5405, 114 84 Stockholm
Tel: 08-783 94 00

Svenska Aktiebrev före år 1850. 220 s, rikt illustrerad, Stockholm 1991. ISBN 91-630-0421-6. Capris 450 kr.

Inte sedan Gaeverth Indebetou utgav sina samlade föredrag om gamla aktiebrev har det tillkommit ett samlat verk om historiska värdepapper som kunnat användas som uppslagsverk eller forskarunderlag. Nu finns denna publikation om gamla aktiebrev före år 1848, dvs det år som den första svenska aktiebolagslagen tillkom. Givetvis är den avsedd för samlare av historiska värdepapper men användbar som uppslagsverk för forskning och — tycker rec — som en fin presentbok vid högtidsdagar och andra tillfällen. Den är skriven och sammanställd av Birger Strandberg, Jan Wiséhn, Björn Franzén och Jan BA Jönstam, vilka alla är experter på området. Boken beskriver de 96 kända äldsta svenska bolagen från 1728 till 1849, därav boktiteln: Svenska Aktiebrev före 1850. Den är mycket vackert inbunden, rikt illustrerad och med en fin typografi. Därtill internationellt användbar genom att ha skrivits på tre språk, förutom svenska även engelska och tyska (med några småfel).

Författarna inleder med att skriva rent allmänt om bolag och kända bolagsformer från romare- och medeltid till nutid, som kan sägas ha inlets med merkantilismen och Svenska Ostindiska Compagniet under 1700-talet.

Rariteten Ahlängs Manufactur Werk från 1728 med Jonas Alströmer som grundare anses vara vårt äldsta svenska bevarade aktiebrev; det finns givetvis återgivet och beskrivet. Kommunikationsväsendet byggdes ut under 1700- och 1800-talen genom kanaler och slussar, så följaktligen återfinns ett flertal aktiebrev från denna epok: Trollhätte Canal och Slusswärks Bolag 1794, Lidingö Bro Bolag 1802, Hjelmare Canal- och Slussverks Bolag 1818, Södertelge Canal- och Slussverks Bolag 1819 samt Carl XIII:s Bro Bolag 1818.

Tidstypiska är även badinrättningar och brunnshus, vilka också återgives, tex Porla Brunn 1826.

Ett stort stycke handels-, industri- och kommunikationshistoria innan järnvägarna finns nu dokumenterad genom dessa gamla aktiebrevs historia i bokform. Priset för denna bok, som finns i en begränsad upplaga, är inte högt. Den rekommenderas och vi väntar på nästa upplaga, omfattande järnvägar, sjöfart samt vår snilleindustris aktiebolag. Detta är historia i sin bästa form.

Henry Vinterman

Brita Malmer, Jonas Ros och Sten Tesch: Kung Olofs mynthus i kvarteret Urmakaren, Sigtuna. Foto: Gabriel Hildebrand. Teckningar och redigering: Brita Malmer. Summary in English. Sigtuna Museers skriftserie 3, Stockholm 1991. 60 s, ISBN 91-971233-1-6. Beställes från Sigtuna Museer, Stora gatan 55, 193 00 Sigtuna. Pris 45 kr + porto.

De synnerligen intressanta och givande utgrävningar som ägt rum i Sigtuna 1988-91 har gett oss en ny och mer säker bild av stadens uppkomst - grundad efter en bestämmd plan ca 970, ungefär samtidigt som såväl Fornsigtuna som Birka övergavs. Dessutom har dess utveckling till II000-talets slut också kunnat klarläggas, eller kanske snarare göras tydligare - åtskilligt återstår naturligtvis, inte minst bearbetningen och publiceringen av alla fynd, uppmätningar och iakttagelser.

Som läsarna av denna tidskrift vet (se *SNT* 1990:8) gjorde arkeologerna ett sensationellt fynd hösten 1990 i kvarteret Urmakaren - en blybit på vilken myntgravören provat åt- och fransidesstamparna till en penning från Olof skötkonungens myntning (med barbariserad inskrift). Senare påträffades i samma hus ytterligare en bit av ett blyavtryck, ej närmare identifierbart, och fragment av ett Sigtunamynt.

Den skrift som anmäles här är utgiven av Sigtuna museer; tryckningen har bekostats av Sven Svenssons Stiftelse för numismatik. Museichefen Sten Tesch och grävningens ledaren Jonas Ros har författat de inledande sidorna om Sigtuna och om utgrävningarna; huvuddelen (s II-56) har skrivits av Brita Malmer, vår främsta kän-

nare av den vikingatida myntningen i Skandinavien och författare till flera viktiga arbeten i ämnet. För konserveringen svarade Arkeologiska forskningslaboratoriet vid Stockholms universitet; en medlem i Svenska Numismatiska Föreningen, civilingenjör Sven Brahme, har lämnat information vad gäller vissa metallurgiska problem.

Efter en kort inledning (s II-13) om de äldsta fynden och den tidigare forskningen kring Olofs och Anund Jakobs mynt från Sigtuna går förför in på och illustrerar förbilderna till denna vår äldsta myntning för snart 1000 år sedan samt behandlar de in kallade anglosaxiska myntmästarna (s 14-18). Därefter följer ett mycket viktigt avsnitt om själva mynttillverkningen (s 19-25). Här förklaras också den företeelse som kallas stampkedja och som är så oerhört betydelsefull, inte minst när det gäller att bevisa, att myntserier med barbariserade inskrifter hör samman med de tidigaste präglingarna, som har läsliga sådana.

På s 26-40 behandlas så blybitarna, främst då den bäst bevarade, som visas höra hemma i en stampkedja (Malmer 1989, Kedja II), som kan dateras till ca 1005-1010. Det finns inte något mynt bevarat, som präglats med just de stamper, som gjort avtrycken på den största blybiten, men några ligger mycket nära. Kanske stamparna sprack eller aldrig blev härdade efter provslagen?

Författaren går därefter in på myntningens omfattning och mening. Det är numera klarlagt - på grund av att så många mynt med oläsliga inskrifter kan föras till Sigtuna - att tillverkningen var ganska betydande. Framtida forskning måste ta itu

med frågan varför vårt, i jämförelse med England, så utvecklade land slog så pass många mynt under perioden 995-1030/35. Präglingen måste ha berott på politiskt-ekonomiska behov, som vi bara gissningsvis kan uttala oss om.

Viktigt är kapitlet om vikingatida mynt hittade i Sigtuna (s 44-49), inalles 69 hela eller fragmentariska exemplar, en hög siffra. I Lund - där det grävts länge och systematiskt - är ensamfynden 37 st, i Lincoln, en av Englands största myntorter, 33 st (för perioden 900-1086). Eftersom det ofta påstås (av företrädare för de sk västgöta- och östgöta-skolorna), att inga "Sigtunamynt" påträffats i Sigtuna, bör det påpekas, att minst 6 ex, troligen 7, av de 69 är slagna i denna ort och att nästan alla cirkulerat och kommit i jorden före 1020. Frånsett fragmentet från kv Urmakaren, som nämndes ovan, är de övriga mynten funna tidigare, ett i kv Trädgårds-mästaren (1988/89). Två - på fyrkantig platt - är stampidentiska. Andelen Sigtunapräglingar bland de *bestämbara* vikingatidsmynt, som påträffats i staden, är hög eller 13%.

Avslutningsvis behandlar förför översiktligt vad vi vet om mynthus och myntverk under medeltiden. Formerna i Sigtuna var säkert anspråklösa och det enda vi kan säga är, att det slogs mynt i början av 1000-talet i ett hus nära kungsgården i Sigtuna; även annat kvalificerat hantverk utfördes här. Den tidigaste myntningen (995-1005) har troligen ägt rum på annan plats i staden.

Boken är förnämligt illustrerad, delvis med förf:s egna teckningar. *LLT*

NNF-Nytt, nr 1/1991. 52 s. Oslo 1991 ISSN 0801-4957.

Vår norska broderförenings tidskrift har sedan flera år en så spridd läsekrets, att dess artiklar är tvåspråkiga (norska och engelska).

Det nya numret har undertiteln "Festskrift til Kolbjørn Skaare i anledning 60-årsdagen 6. april 1991!" De engelska bidragen är översatta till norska och de övriga har en "summary".

Festskriften inleds av *Arne E Holm* med *Det plastiske ved noen mynter fra antikken*, som presenterar ett nytt grepp på den konstnärliga uppläggningsen av stamparnas bilder, bl a i förhållande till plantsarnas tjocklek. Intressanta exempel framtagas från 500-talet före Kristus till kejsartiden.

Marion M Archibald behandlar i *Against the tide: coin-movement from Scandinavia to the British Isles in the Viking Age* fynden av skandinaviska mynt på de brittiska öarna. Hon ser dem som uttryck för handelsförbindelser över Nordsjön. De funna

mynten - 21 inalles - fördelar sig på två perioder, 800-talet resp 1000-talets mitt och slut, och blir underlag för en samlad historisk belysning av handelsutbytet. En "corpus" över dessa mynt avslutar artikeln.

DM Metcalf ägnar sig i *Cash and carry* åt en tolkning av myntströmmarna från de brittiska öarna och kontinenten till Skandinavien.

Brita Malmer placerar i *En skandinavisk long cross/quatrefoil-imitation i Årstadfyndet* i sitt stora forskningsprojekt om Ethelred-imitationer.

Elsa Lindberg behandlar *Triquetra Korp Kors - myntens bilder en kunglig angelägenhet* och visar på förekomsten av dessa tecken inom myntningen under 800-till 1000-talen i Norden och de norska kungadömena på de brittiska öarna. Särskilt Yorks norska tid får en fin presentation.

Karin Berg går igenom brevväxlingen mellan CI Schive och MS Dedekam och

belyser därmed hur "*Norges Mynter i Middelalderen*" blir til.

Jørgen Steen Jensen skriver om *En planlagt kontramarkering af dansk/norsk mønt i Sverige under Den store nordiske krig 1716* med stöd av ett här publicerat plakat av Karl XII.

Hur man skiljer ut den norska präglingen av *1 skilling danske K. M. 1771* från Köpenhamns och Altonas benas upp av *Frank Pedersen*.

Skriften avslutas av *Mogens Christensen* og *Peder S Madsen* med *Norske erstatningsedler fra 1945-1987* "til brugs ved feil, og disse seddene fikk sin spesielle litra (bokstav) foran seddelnummeret" - dvs motsvarigheten till våra "stjärnsedlar".

Alltså ännu en läsvärd festskrift!

I samband med avfirandet av jubilearen var anordnat ett symposium, benämnet "Numismatica Thesaurica." Föredragen kommer att publiceras i *NNÄ* 1991.

NUF

AUKTIONER

SVENSKA

- Okt 19 Göteborg, Antikören.
26 Stockholm, Mynthuset
29 Stockholm, SNF:s höstauktion (endast för medlemmar i SNF eller förening ansluten till NNU).
- Nov 9-10 Stockholm, B Ahlström Mynthandel AB.

UTLÄNDSKA

- Okt. 1-2 Osnabrück, FR Künker.
5 Helsingfors, Holmasto.
7-8 London, Glendining's.
9 London, Spink & Son.
14-16 Maastricht, Van der Dussen.
21-22 Zürich, Bank Leu.
26 Trondheim, Riibe.
- Nov 6 London, Glendining's.
13-14 Frankfurt/M, SBV.
20 London, Glendining's.
21-22 München, Lanz.
25 London, Spink & Son.
27-29 München, Hirsch Nachf.
- Dec 5-6 London, Glendining's.
12-13 London, Glendining's.
14 Helsingfors, Holmasto.

MÄSSOR

SVENSKA

- Okt 20 Göteborg, Antikören.

UTLÄNDSKA

- Okt 11-12 London, Coinex 91, British Numismatic Trade Ass.
27 Trondheim, Riibe.
- Nov 24 Würzburg, Sammlergemeinschaft Sieboldshöhe/Keesburg.

SNT
har låga annonspriser
Utnyttja det!

FÖRENINGAR

ESKILSTUNA NUMISMATISKA FÖRENING har möten på Nya Gästis kl 19.00 sista tisdagen i varje månad utom december. Auktion varje gång.

FAGERSTABYGDENS MYNTKLUBB sammanträder första helgfria måndagen i varje månad (utom i juli och augusti). Apollögården vid Almvägen, Fagersta. Tid: kl 19.00. Upplysningar: tel 0223-116 71.

FALU-BORLÄNGE MYNTKLUBB. Möteslokaler Borlänge, biblioteket Borganäsavägen, Falun, Kristinegården, Kristinegatan 9 - II. Dalen 4, Borlänge.

GÖTEBORGS NUMISMATISKA FÖRENING. Auktionsmöten med föredrag hålles andra måndagen i månaden kl 18.45 i Traktören (Tr), Köpmansgatan 20. Studiecirkeln möts i klubblokalen (KL), Skeppsbron 4V, 18.30. Medaljcirkeln 1:a onsd och Fotocirkeln 3:e onsd. Antik- och Medeltidsektionen 4:e torsd och Utländscirkeln sista sista tisd i månaden. GNF, Box 5289, 402 25 Göteborg. Kontaktman: Bo Nordell, 031-17 79 70 (dagtid). Anbud: Anders Falk, 031-13 31 41. 2/10, 18.30, IFK, Drottningg. 36, medaljcirkel. A. Skånberg visar prissamlingarna; 9/10, 18.45, föreningsmöte i Tr. L.O. Lagerqvist: Mynt, sedlar och medaljer från Karl Johans tid", kaffe och auktion; 15/10, 19.00, Hvitfeldtska gymnasiet sångsal. L.O. Lagerqvist: "Sveriges mynthistoria i sammandrag"; 16/10, Fotocirkel (KL); 24/10 Antikcirkel. H. Lundberg: "Myntförfalskaren Becker". Medtag mynt. Kaffe. (KL); 29/10 Utländscirkel, 18.30. A. Falk: "Tips och vinkar i samlandet", P. Levin: "Amerikanska jubileumsmynt" (KL).

HALMSTADS MYNTKLUBB har möten med auktion i Klara-salen kl 18.30 den första måndagen i varje månad utom juli - aug. Upplysningar: 035-12 96 76.

HÖÖRS MYNTKLUBB har möte med auktion i Höörs Plåts matsal den andra torsdagen i varje månad utom juni-aug. Upplysningar: Evert Olofsson 0413-221 51.

KALMAR MYNTKLUBB har möten första helgfria måndagen i varje månad (utom juni, juli och augusti) kl 19.00 i SPF lokal, S. Långgatan 39, Kalmar. Upplysningar: tel 0480-159 29, 733 30. Auktioner.

KARLSKOGA NUMISMATISKA FÖRENING har möten andra onsdagen i varje månad (utom juni, juli och aug.) kl 19.00 i S-E-Banken, Torget, Karlskoga. Auktioner var och höst. Upplysningar 506 41 eller 365 39.

KATRINEHOLMS MYNTKLUBB har möten första helgfria onsdagen i varje månad i SPF-lokalen, Djulög. 51, Katrineholm. Upplysningar: tel 0150-210 45 el 151 00.

MYNTKLUBBEN KLIPPINGEN har myntträff första tisdagen i jan.-april, sept.-dec. Lokal: G.A. skolans matsal, S. Järnvägsgatan, Sundsvall. Information om mynt, värdering, auktion, lotterier. Köp och sälj. Tel. 060-55 64 18, II 35 03.

LUNDS NUMISMATISKA FÖRENING. Myntträffar med aktiviteter och auktion kl. 19.15 2/10, 6/11, 4/12 i "Utbildningshuset", Åkergr. 1, Lund. Upplysningar: vard 046-14 43 69 kvällar 046-12 25 93.

FÖRENINGEN NORDVÄSTMYNT håller sammanträde med auktion i Folkets Hus, Klippan, kl. 19.00, andra fredagen i varje månad. Upplysningar och auktionslista tel. 0451-132 88.

NOLA MYNTKLUBB har möten 3:e tisdagen varje månad augusti - april, utom december. Lokal: Nolaskolan sal 316, Örnsköldsvik. Uppl. tel 0660-166 48 eller 0660-402 20.

NORRKÖPINGS MYNTKLUBB har möte med auktion kl 19.00 tredje tisdagen varje månad utom i maj - augusti i Ektorps fritidsgård. Auktionsvisning börjar kl 18.00. Även icke medlemmar är välkomna. Beställ lista på tel 011-12 50 12.

NÄSSJÖ MYNTKLUBB har möte med auktion på Gustavssons Trafikskola, Rådhusgatan 33, Nässjö, Upplysningar: tel 0383-158 35 kl 07.00-09.00.

SAMLARKLUBBEN NUMIS, Skellefteå har möten första torsdagen i varje månad i NV-huset, konferensrummet. Upplysningar: tel 0910-186 80.

SANDVIKEN-GÄVLE MYNTKLUBB har möten kl 19 första onsdagen i varje månad (ej juli - augusti). Lokal: Valbo Kommunallhus. Upplysningar: tel 026-18 18 36.

SIGTUNA MYNTKLUBB har möten onsd 2/10, 6/11, 4/12 kl 19.15 i klubblokalen Rosersbergsvägen 27B i Rosersberg (auktioner, lotterier, bytesverksamhet m.m). Klubblokalen öppen helgfri onsd 13.00 - 17.00 sept - maj (auktionsobjekt och bibliotek). Uppl 0760-381 90.

MYNTKLUBBEN SKILLING BANCO, Linköping, har möten andra helgfria torsdagen i varje månad (utom maj - augusti) i Huvudbiblioteket, Hunnebergsgatan 8, Linköping i Lindblomsrummet 1 tr upp kl 18.30 - 21.00. Ärligen anordnas en antik- och samlarmässa samt en resa till Frimynt i Helsingborg. Upplysningar: tel 013-12 22 62.

SKÅNES NUMISMATISKA FÖRENING håller möten sista torsdagen i varje månad utom juni - augusti på IOGT, Kungsgatan 16 A. Klubblokalen: Kungsgatan 38 A, Mal-mö, håller öppet varje tisdag kl 19-21 under september - maj.

SKÖVDE NUMISMATISKA FÖRENING Lokal: Servicehuset Bagaren, Hertig Johansgatan 22A, Skövde. Möten med auktion kl 16.00 den 13/10, 10/11 och 8/12. Upplysningar: tel 0500 - 808 50 (Thord Lund).

SÖDRA DALARNAS MYNTKLUBB. Möten kl. 18.30 på Folkare fotoklubb, Teleg. 19, Avesta. Upplysningar: tel 0226 - 562 78.

TRELLEBORGS MYNTKLUBB har möte andra måndagen i månaden kl 18.30 i Sparbanken Skånes samlingsal, CB Friisgatan 4 A, Trelleborg. På programmet står auktioner, föredrag, lotterier mm. Upplysningar: tel 0410 - 241 31.

TÄLJE MYNTKLUBB, Södertälje, har möte i Wendelas rum, biblioteket Luna, kl 19.00 andra tisdagen i varje månad utom juni, juli, augusti och december. Upplysningar: tel 0755 - 102 03.

NUMISMATISKA KLUBBEN I UPPSALA har möten på Uppsala Universitets myntkabinett. Tid: 19.00. 15/10 auktion (Obs i Skandiahuset); 12/11 föredrag; 10/12 föredrag. Upplysningar: 018 - 14 97 11.

VETLANDA NUMISMATISKA FÖRENING har möte med auktion sista fredagen i varje månad utom december på Kulturhuset, Storgatan 20, Vetlanda kl 19.15. Visning från kl 18.15. Upplysningar: tel 0383 - 158 35 kl 07.00 - 09.00.

VILLSTADORTENS MYNTKLUBB, Smålandsstenar, har möten andra måndagen i varje månad utom juni, juli och augusti. Föredrag och dyl följs av auktion. Servering. Upplysningar: tel 0345 - 112 95. Lokal: Biblioteket, Smålandsstenar (källarlokalen).

VÄRENDIS NUMISMATISKA FÖRENING. Sammanträde med auktion kl. 18.20 på Röda Korset, Hovsgatan 11, Växjö 30/10, 28/11. Upplysningar: 0470 - 731 14.

VÄSTERBERGSLAGENS MYNTKLUBB har möten första torsdagen varje månad oktober - maj kl 19.00. Gamla Bangatan 45, Ludvika.

VÄSTERÅS MYNTKLUBB har möten på kafeterian, Vallby friluftsmuseum kl 19.00 första onsdagen i månaden. Närvarolotteri vid varje möte. Upplysningar: tel 021 - 757 87 (efter kl 18).

ÖREBRO NUMISMATISKA FÖRENING har möten i M-lokalen, Järntorgsgatan 3. Upplysningar: tel 019 - 13 52 13.

Värdepapper är historia

Aktiesparande förknippas med aktier i dagens börsföretag. Men allt fler har insett att historiska värdepapper är minst lika spännande som hobby. Då är inte värdestegring och utdelning det främsta motivet - även om det finns många exempel på god avkastning även här.

Under 1990 avskaffades aktiebrev, då Värdepapperscentralen VPC gick över till ett datoriserat papperslöst VP-system. Den som köper en aktie idag får bara ett kontobesked från VPC. Inte konstigt då att vackra gamla aktiebrev blir allt attraktivare som samlarobjekt.

För de redan frälsta representerar historiska värdepapper många olika saker. Samlarsglädje hemma på kammarerna och samvaro i en krets av likasinnade. Spänningen att se sin kollektion värderad på auktioner och i andra sammanhang. Men också konkreta vittnesbörd om företags- och kulturhistoria. Alla de branscher och bolag som har burit upp industrialismens utveckling bygger ju på de kapitalinsatser som aktiebrevens symbo-

liserar. Vi ser också många vackra prov på skicklig tryckarkonst och illustrationsteknik.

Variationsrikedomen bland gamla aktiebrev är naturligtvis enormt mycket större än bland dagens börsaktier. Här finns alltifrån handskrivna 1700-talsaktier för tiotusentals kronor till moderna konkursade papper för några tiotior. Och vad sägs om branscher som gruvor, hotell, järnvägar, kanaler, teatrar och ångfartyg? En känd persons namnteckning gör inte heller aktien mindre intressant eller mindre värd.

Gamla värdepapper kan köpas och säljas i många sammanhang, genom antikvariat, mynt- eller frimärksaffärer, stadsauktioner och specialauktioner. Ett par hundra aktiva samlare är medlemmar i Svenska Föreningen för Historiska Värdepapper. Föreningen ordnar auktioner två gånger per år och andra evenemang kring aktiebrevens och företagens historia. Ett medlemsblad utkommer några gånger per år. Föreningens adress är Box 16246, 103 25 Stockholm och medlemsavgiften är 100 kr per år.

I NÄSTA NR BLA:

Frank Olrog fortsätter sin serie om mynt på S:t Barthélemy.

Erik Gamby diskuterar ett Olof Skötkonung-mynt med inskriften OLFAFA REX ANCOL.

Gamla subsidiemynt till Kungl. Myntkabinettet

Under 1700-talet mottog Sverige subsidiemedel från främmande makter. Dessa pengar tjänade som verktyg i den europeiska maktbalansen. Med silver och guld försökte utländska makter styra den svenska utrikespolitiken. En sentida påminnelse om denna politik fick riksantikvarien Bror Emil Hildebrand när han besökte riksbankens valv i oktober 1854. Följande skriver han till den danske fornforskaren C.J. Thomsen den 27 oktober 1854:

Jag har skaffat mig tillåtelse att genomse ett par i Bankens silfverhåll förvarade påsar, innehållande sista slumpen af äldre Spanska och Franska subsidiemedel. Jag har derur utplockat allt som för Kongl. Myntkabinettet behöfves, och har godt hopp att Rikets Ständer skola lemna dessa mynt utan ersättning.

Sammanlagt mottog Kungl. Myntkabinettet 125 större och mindre silvermynt vid detta tillfälle (inv. nr 2102). Senare skulle riksbanken fortsätta att överföra äldre mynt till museet, men då som deposition. Mynten hade säkert ursprungligen överlämnats till Sverige av Frankrike någon gång under Gustav III:s regeringsperiod. Subsidieflödet från Frankrike upphörde i och med den franska revolutionen.

IW

Subsidier =

Penningunderstöd givet av en stat till en annan. (red anm)

Medaljong i gjutjärn föreställande Karl XIV Johan och tillverkad vid Avafors masugn i Norrbottens län. Skala 1:1. Foto: Bengt A Lundberg, RIK-foto.

En medaljong från Avafors masugn

Omkring sekelskiftet 1800 grundlades flera bruk och masugnar i Råneå socken i Norrbottens län. Dessa fick järnmalm från Gällivare malmberg. Verksamheten vid Gällivareverken nådde sin höjdpunkt sedan friherre Samuel Gustaf Hermelin (1744 – 1820) år 1799 inköpt verken. Han anlade nya bruk och nybyggen. På grund av dåliga affärer tvingades Hermelin att sälja sina egendomar 1814. År 1825 köptes de av Karl XIV Johan. Samma sak skedde på många andra platser i landet där man också plötsligt fick en

kunglig ägare. Det främsta bruket i området var kanske Vitåfors, som 1826 köptes av kungens landsman och barndomsvän L de Camps, men redan 1830 övergick till Karl Johan. Det skulle också bli kungen som färdigställde den underlydande masugnen Avafors. Det är från denna plats som den avbildade medaljongen kommer. Egentligen är det inte så märkligt att man vid Avafors tillverkade en medaljong över brukets ägare. Flera andra järnbruk tillverkade järnmedaljonger, tex Finspång. Säkert var det viktigt för järnbruken att kunna uppvisa en diversifierad produktion. Sverige hade äntligen fått en lång rad fredsrår, vil-

ket dock innebar att järnbruken delvis måste lägga om sin produktion.

I Kungl Myntkabinettets samlingar finns en medaljong i gjutjärn, omfattad av en slät björkram, visande Karl XIV Johans bröstbild i profil. Den mäter ca 90 mm i diameter (med ram 111 mm) och har inventarienummer 11 630. Den svarta medaljongen bär ingen konstnärssignatur, men följer i sin stil Sergels porträtt från 1810 över den blivande kungen. Medaljongen överlämnades som gåva till museet av provinsialläkaren N Dallby från Råneå.

Ian Wiséhn

HELGONFÖRKLARINGEN

av

AB TUMBA BRUK
MYNTVERKET

S:TA BIRGITTA 1391 – 1991

EN MINNESMEDALJ UTGIVEN AV SAMFUNDET KUNGL. MYNTKABINETTETS VÄNNER

Uppförstorad bild av medaljen.

Den 7 oktober 1391 kanoniserades (helgonförklarades) Birgitta Birgersdotter (1303–1373) av påven Bonifacius IX. Den högtidliga ceremonien ägde rum i Rom, varvid påven skrev in hennes namn i helgonens gyllene bok. Hennes ben vilade då sedan 1374 i Vadstena, där det forna kungliga palatset om- och tillbyggs till kloster och en stor kyrka uppförts, allt efter hennes anvisningar och med påvens tillstånd, som givits redan 1370.

Den heliga Birgitta är den enda internationellt kända kvinnan från svensk medeltid; hennes liv och uppenbarelser har varit och är alltjämt föremål för forskning och studium. Flera av de under medeltiden grundade klostren finns ännu kvar och nya har inrättats.

Sexhundraårsjubileet av helgonförklaringen kommer att firas i höst med stora högtidligheter både i Rom och Vadstena. I Rom kommer en ekumenisk mässa att hållas i Peterskyrkan (den första någonsin) av påven och den svenske ärkebiskopen. Ett symposium ordnas i Vadstena.

En utställning — huvudsakligen medeltida textilier — öppnas i Statens historiska museum.

Med anledning av jubileet har Samfundet Kungl Myntkabinettets Vänner låtit prägla en medalj på Myntverket i Eskilstuna. Konstnär är Ernst Nordin.

Åtsidan visar bröstbilden av helgonet sedd en face; hon bär änkedok. Förebild är bilden av Birgitta i altarskåpet från Salems kyrka, Södermanland. Överst längs kanten BIRGITTA med gotiska versaler, till vänster helgon / 1391, till höger 1303 / 1373.

Frånsidan framställer kapitelsalen i Vadstena nunnekloster och en nunna iförd Birgittinerordens dräkt och huvudprydnad, tre band formade som en krona med fem röda cirklar, symboliserande Kristi fem sår; hon håller en bok med Birgittas uppenbarelser.

Medaljen mäter 45 mm och slås i guld, silver och medaljbrons. Fakta meddelas i vidstående ruta. Beställningen kan göras direkt till Myntverket, tel 016-12 03 00.

LARS O. LAGERQVIST

MUSEIDIREKTÖR
KUNGL. MYNTKABINETTET

Fakta om medaljen

Metall	Diam	Vikt	Upplaga max	Pris
Guld 18 K, numr uppl	45 mm	80 g	40	10.950:-
Silver 999/1000	45 mm	50 g	650	490:-
Medaljbrons	45 mm	45 g	350	260:-

I priserna ingår etui, frakt och moms. De gäller t o m 31 mars 1992. Leverans sker mot postförskott.

Tillverkas och försäljs av

AB TUMBA BRUK, MYNTVERKET, BOX 401, 631 06 ESKILSTUNA - TEL 016-12 03 00

MYNTDAGAR I GÖTEBORG

19-20 OKTOBER 1991

AUKTION & MÄSSA

Sheraton

Göteborg

Om Du ännu inte gjort ett kryss i almanackan för helgen 19 - 20 oktober 1991 bör Du göra det nu! Då firar vi nämligen 10-årsjubileum med att arrangera myntauktion 10 lördagen den 19 oktober och myntmässa söndagen den 20 oktober - allt på Sheraton.

Auktionen har denna gång sin tyngdpunkt på svenska mynt i höga kvalitéer - men den som söker riktiga rariteter skall inte gå lottlös, flera RRRR och RRR finns med.

AUKTIONSKATALOG: 75: - (Pg. 48 92 03-0).

På mässan får Du tillfälle att träffa Sveriges mest aktiva handlare (som tycker att det är värt mödan att åka några mil för att personligen träffa sina kunder och kollegor). Du är hjärtligt välkommen att köpa, sälja, byta, värdera eller "bara" ha en allmänt trevlig helg i numismatikens tecken. Entrén om 10: - inkluderar även en liten utställning.

HJÄRTLIGT VÄLKOMNA!

Antikören
Stureplatsen 1
S-411 39 Göteborg
☎ 031-183960

